

VIE NYBE LIETUVNIKA

◆◆◆ GARSAS ◆◆◆ SUSIVIENYJIMO. ◆◆◆

Nr. 46.

Plymouth, Pa., diena 12 Lapkriczio (November) 1890 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas V.

Nusirdziai velyju visiems broliams lietuviams skaityti „Vienybe“, del naudos dvasiszkos ir tevyneiskos.

Kuningas A. Burba, klebonas lietuviszkos parap. Plymouth, ir vadovas „Susivienyjimo lietuviu kataliku Amerikoje“.

Kalendorius 1890.

25 SANVAITE (NEDELE) PO SEKMINIU.

Evangeliija: „Apie kukali tarp krieziu“.

(Mat. 13.)

LAPKRITIS (NOVEMBER) MENU. *Turi dienu 30.*

DIENOS.	VARDAI SZVENTUJU.
16	Nedele. Edmundo.
17	Panedel. Gregoriaus, Salomejaus.
18	Utarnj. Eligijo, Romano.
19	Sereda. Elzbietos, Pancijono, Maksimo. (Prieszpilis.)
20	Ketverg. Felikso isz Val., Oktavijo.
21	Petnyez. Paaukavimas S. P. Marijos.
22	Subata. Cecilijos panos muceln.

LOCNASTIS J. PAUKSZCZIO.

Redytujas J. Audzintaitis.

Rankraszcziai, atsiusti nuo musu broliu [korespondencijos] nebus sugraizinti atgalios.

Adresai Urediniku

Susivienyjimo Lietuvniku Amerikoje.

Prezidentas:

Rev. A. Burba

Plymouth, Luzerne Co. Penn'a.

L. Box 1053.

Vice-Prezidentas:

M. Oszkinis

*291 Silver Street,
South Boston, Mass.*

Sekretorius:

Mat. Vilkauskas

West Hazleton, Luzerne Co. Pa.

Kasierius:

Sylvester Pauksztis,

Edwardsville, Luz. County Penn'a

THE WEEKLY "Vienybe Lietuvniku"

APPEARING EVERY WEDNESDAY
The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 75,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.
ONE LINE ONCE..... \$0.25
ONE INCH ONCE..... \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR..... \$10.00
all communications must be addressed

Joseph Pauksztis, Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
Job Printing in all modern languages.

"Vienybe Lietuvniku"

Iszeina kozna Seređa, Plymouthe,
KASZTUOJA.
ANT METU AMERIKOE..... \$2.00.
UZMARE..... \$3.00.
Adresas toks:

Joseph Pauksztis,
132 E. Main Str.,
Plymouth, Luz. Co. Pa.,

Kiekvienas skaitytojas — prenumeratoriūs „Vienybės Lietuvininkų“ gauna per mus redakciją „Varpą“ su prisūntimu už 1 dorel. ant metu, „Sviesą“ su prisūntimu už 30 ct. „Ukūninką“ su prisūntimu už 1 dol.

Redystėje galima gauti sekančias kningas:

- 1.) Lietuvio Sapną už 5 ct.
- 2.) Lietuvos Istoriją už 50 ct.
- 3.) Kningas teisybių už 25 ct.

Plymouth Pa., 11 d. Lapkričio

Skyrimai urėdininkų perėjo be dalyvumo lietuvininkų, kaip visada. Kūmet kitos tautos stropiai ruszėsi apie pakelimą savo garbės, lietuvininkai nei vieno savo sudžios [skvairo], nevat nei konstabelio niekur nemėgina išrinkti, nors Szenandoryje lietuvininkų yra palygintinai daugiau, kaip kitokių gaivalų. Iš kitos-gi pusės pažvelgus turime prisipažinti, kad mes neturime ką nei rinkti, nes vargiai rasime tarpe savo viengencių nors tokį, kuris sudžios urėdą galėtų pildyti. Kūmet tamsus iszeiviai mūsų netikę yra dėl užėmimo vietų, kad ir mažiausio mokslo reikalaujančių, vaikai jų, paliekami be apszvietimo, užauga veikiaus į bezdžiones paveidžiais. Neuzginamu faktut yra tai, kad tarpe czion gimusių ir augusių lietuvių nesiranda nei vienos pažymios žmogystos. Abelnai, czion gemancziąją gentkartę galima parokūti už sukiuržėjusią dvasiskai ir dėl lietuystės prapūsią.

Tokiu budu užsilaikymas ir pacios lietuystės szioje žiamėje turės pasiliauti nū tos dienos, kada ateivystė iš Lietuvos koku ten nebuk budu bus sulaikyta. Berods, turėdami lietuviszkas iszkalas ir kitokias tautiszkas irėdnes, mes galėtumėme tautiszką myrį išsvengti, bet kas tas iszkalas mums dūs? Patys lietuvininkai iki sziol ne tik kad

nieko apie tai nesirupino ir nesirupina, bet dar periszkadado daro ten, kur apie jas yra pasistengiama.

Nėra svarbiasnio reikalo tautiszkame iszeivių gyvenime už reikalą iszkalų, dėlto-gi velytina yra, idant lietuvininkai glaustusi prie „Susivienijimo“, kuris tą reikalą apsiėmęs yra numaldinti.

Mums raszoma yra: „Su Prusiszkais knigininkais jokio lodo negalima gauti. Jau antras metas esmi raszęs J. Jankui reikaluse nekurių lietuviszkų kningų, kurias norėjau parsigabenti. Laiszką gavau nū Voskos (raszė varde Jankaus), ant kurio vardo ir piningus iszsiuncziau už kningas, kurių prekes buvo prisūntęs. Bet, nors atraszė, piningus priėmęs ir kningas veikiaus iszsiūšęs, iki sziuolaik nieko negirdėti. Szimet neiszkentęs atsiszaukiau į Veyerį, praszydamas praneszti, kiek kasztuja „Sviesą“ pirmiaus iszdutoji ir nekurius kningutes, kurias norėjau parsigabenti, ir daugiau nieko o nieko nerasziau, o pažiūrėkite, kokį man atsakymą davė š n. „Sviesos“! Veyeris ir nū kito czionai vaikino yra priėmęs \$500 už kningas, o jokios žinios nedada. V. Daukszys“.

Czion pajudinti dalykai daugumu iš mūsų yra nusi-davę. Dėlto turime savo brolius Amerikoje gyvenanczius persergėti, kad jie butu atsargesni su siuntinėjimu piningų Prusiszkais kningų kupcziams, nėra neretai tie ponai piningus priimti moka, bet reikalautas kningas jei bent Dievas kada atsiųstu! Be to reikia czion priminėti, kad Amerikos lietuviai prastojo vilties ir į drukorius Prusiszkius, nėra jie zodžio dūto ar dūdamo nepildo. Už tai tegul tie ponai nesistebi, jei došnesnė ranka amerikiečių pa-

siliaus szelpusi žmones, kurie nenori naudotiesi dėl visūmėnės gero iszsitikėjimą, padėtą jusna.

Isz Lietuvos.

— *Pilviszkiai* (koresp. „Vienybės“). „Sviesą“ (3 num.) neblogai apraszinėja apie kupeczystę ir amatus, kurie taip szioje gadynėje yra mums reikalingi, nes tik per jus galima lietuviams isgriebti į turtiszką medegą. Bet kas-gi tam didžiausią periszkadą daro? Pasiklausykite. Senapilės pavietyje Augsztosios Rudos prabaszczius Sztrimas iszbudavojo žydui karcziamą, į kurią man tankiai tropyjosi keliaujant užeiti. Szurdį skauda žiurint, kad žydas — siurbelė puikų gyvenimą daro, o lietuviai pas jį tar nauja. Kitam szinkoriui, Mejeriui vel toje paczioje vietoje, tik per upę Vizsakį, tas pats kuningas paskolino 700 rublių ant kupeczystės giroimis, bet kokį palukį žydas jam dūda? Žydas pats man jūkėsi: „U, baczkutę alaus parvežu jam isz Antanavo, tai jam ir gana!“ Tegul mus lietuvis nueitu pas tą kuningą pasiskolinti kelis desėtkus rublių, tai akis iszskabintu! Teisybė, jau taip žydai apiponavojo Augsztają Rudą, jogei visų gyventojų sodybas nupirko ir padarė miestelį, o vis pasidėkavojant augszcziaus minėtam kuningui.

Vilkaviszko pavietyje, Didvyžiūse, p. Geisztaras pamu ryjo bažnyczią. Ten buvo vienas lietuvis, A. M., apėmęs pereitą metą karcziamą. Vie-uok kuningas Jūs is per kelias nedėles keikė bažnyczioje, iki tas neatleidė žydui karcziamą. Kuningas dar ir savo ledaunę, kurią pernai žmonės isz talkos jam padarė, pavėdė žydui dėl alaus laikymo. Vienas lietuvis pernai prasžė p. Geisztaro, kad pavelytu

kromą pas bažnyczią įtaisyti, bet ką tas atsakė? — „Pas Jankelį karcziamoje yra visko, daugiau nereikia!“

Tai kokie mūsų vadovai ir kokios ateities galima laukti!

Pereitą metą apie Didvyžius buvo pasirodęs „Varpas“ ir bene pateko į rankas kun. Jūsio — tai vel keikė prakieksmu bažnyczioje ant nekurių lietuvių: „kaip tai panie napszyklad tokie hamai sermėgiai gali gazietas vartoti!“ Buvo sakęs isz bažnyczios iszguisęs, bet to daryti nedrįso. Tokios tai naujie-uos pas mus girdisi!

Naumiesczio pavietyje, Grizskabudžio parapijoje, taip lietuviai emė jau su peiliais pjauti vienas kitą, kad baisu per tą parapiją ir vaziūti. Ant kelių pulkais stovi su kūlais ir peiliais. Szj-met vasarą Grizskabudyje tris vaikius užmuszė. Potam tie patys razbaininkai Szukėtuse vieną gaspadorių klėtyje užmaugė ir atėmė 400 rublių. Per Baltramiejaus jomarką Pilviszkiuse Austinas Unguraitis isz Barzdų vieną vokiečių papjovė. Jis dar ir sziaudien slapstosi, nežine kaip jam iszeis toliaus, vienok piningūtas — dėlto gal ir iszsisuks.

Grykietis.

— *Tilzė* (koresp. „Vienybės“). 23 d. Spalnio susirinko daugybės vokiečių į Tilzės sudnamį, idant pasiklausyti provos dalykų, kurie jau beveik per 5 metus tęsiasi, butent apie prasudyjimą mūsų Dro. Bruazio per isz proto iszėjusį. Tokio baisumo dar sziaame amžyje nebus daugumas regėjes, kad žmogų, kursai nei plėszosi, nei kitus kolioja, nei kitiems kenkia, per iszkadimą visai draugijai vokiszka juristika iszpažinti bando, ir taip tą mūsų daktarą vargina ik valei. Pirmiaus buvo per žiamesnyjį sudžią nusprendę ir paglemžę po apie-

kunyste kokio ten gimnazijos mokintojo Nasto, kursai, bu damas prieteliu dr. Bruazio, davę jam tiesas gydyti ligonius, o kad jis nekurias ligas, iszapazintas uz neiszgydomas, iszgydo, tai atsiranda ligonių labai daug ir isz labai toli — tulas isz Ulandijos ir Prancuzijos, ir jo gydinyzią atlanko kokią dieną iki 60 ligonių, reikalaujanzių sveikatos. Isz tos priezasties igyjo jis dar daugiau priesziniukų tarp vietinių liekorių, o tie jį ir geidžia nugramzdinti ir velia kiek įgaledami. Pradžią to dalyko reikia ankstesniame laike jieszkoti; pirmiaus nekurie ponai isz neapykantos, kad dr. Bruazis prie lietuvystės kėlėjų priguli, bande jį visai apskelbti teisiu ir neteisiu budu; tie terzikai arba judisziai berods buvo isz kilmės lietuviai, bet palydėję savo giminytės jausmus atsidurę ten, kur apjuktojai silpnųjų sėdi, užmirsdami Kristaus žodžių, jog silpnūse randasi syla iszskentėjimo ir tūmi amžina syla. Tarp tokių apjuktojų radosi ir garbus gimnazijos mokintojas Al. Kurschatl. Dievė dukjam ilgai ligotam pergyventi. Priesztaraujant paciam Bruaziui, prisidraugavojo ir didės daugybės vokiezių, taipgi ir mums pažystamasis Otto v. Mauderode, kursai savo „Algemeine Zeitungoje“ talpino straipsnius, kaip tai pono Nasto bei Pipiro; negalėjo tie straipsniai buti nežinomi ir tiems ponams, kurie ant dr. Bruazio isznaikinimo dirbo. v. Mauderodei už tai visi lietuviai szirdingai padėkavoja, nės czion jo užstojimas silpniesniojo man, o ir kiekvienam draugui žmogijjos, guli prie szirdies. Lygi dėkavonė priguli ir ponui Nastui bei Pipirui už jų nepailstancią proce. Nors galo tos visos klampynės nera regėti, vienok szistas isz augsztesniųjų vokie-

zių pradėjo dėl visų lietuvininkų kitaip jausti ir dumoti. Mės, kaip jo viengencziai, matome muczelniuką suktokeis atzagariai vokieintųjų kulturos ir galime atsekti „tą kelią ant Pabalių, bet katras nemoka skaityti, tas geriaus tesilaiko vieszkelio“. Sutarta tapė: į vieną nedelę turi teisybės užstovas Neis parupinti jo geneologiją (amžiaus bėgi), jo gentis suvokti ir tolesnį amžių priduti žiamės sudziai; turi papraszyti ponu mokslo minystro, idant tas atsiųstu vieną isztikimiausią mokslo žmogų, kuris liekorystės fakultetą kokios akademijos mokina, o tas turi į Tilžę parsidanginę patėmyti apie veikimus mūsų dr. Bruazio ir tada tik prasidės nusprendis, ar reiks, ar ne jį į beprozių butą gabenti, idant nepadarytu iszkados mūsų draugijai! Tai, vyrueziai, kaip valnai gyvenasi po neabsolutiszka valdoma draugija ponų vokiezių! Ar galima dyvtytiesi, kad taip bevaldant užauga valdžios neprieteliai? Apie tolesnį likimą to viso veik pranesziu, nės tik už vienos nedėlios pasidarys galas.

Kulcius.

Isz Kitur.

— *Suv. Valtstijos.* Sziuse metuse buvo laikomi ant amerikiszkojo kontinento net du moterių kongressai. Vienas buvo atliktas priesz 5 mėnesius Washingtone, kitas-gi neseniai dar Torontoje, Kanadoje. Patebėtina yra toji įpatybė abiejų szitų kongressų, kad moterys visai mažai apie polytikiszkas tiesas dėl savės snekėjo. Vietoje to daug snekėta buvo apie moraliszką bei intelektualiszką auginimą.

— Deszimts tukstanczių darbininkų, vartojamų prieminksztųjų anglių iszdirbys-

tos Scottdale'je, Pa., sustrajkavo. Abidvi pusės nenori pasidūti viena kitai, dėlto laukiama yra didelės pesztynės.

— „Census“ arba suraszymas gyventojų szitos žiamės yra jau pabaigtinai atliktas. Pagal tą suraszymą randasi Suv. Valtstijose 62.480.540 gyventojų, vienok geriausi statistikai tvirtina, butent gyventojų turi buti 64 milijonai mažių-maziausiai. Visas darbas, kurs milijonus dolerių kasztavo, tokiu budu neturi beviaik jokios vertybės.

— Valtstijoje Vermont, miestelyje Whitingham, randasi įpatinga sala ant azero Sadawga. Apima ji beviaik 100 akrų ir plaukia ant vandenio. Ji neyra suvienyta su sausziamiu nei isz vieno krasztoto, o kad tikrai plaukia — tik pernai tapė pastebėta prie sekanczių aplinkybių: Pamuryjo akmenines szliuzes, idant iszkelti azero pavirzių ant 6 pėdų, ir kūmet tāsias uždarė, kūmet azero vandū pradėjo kilti — visi pastebėjo, kad ir sala lygiai su vandeniu kyla. Tada jau aizskiai pasirodė, kad ji yra plaukianti; atplyszo nu jos net dalys, 2—3 akurus apimanczios, ir plauko savskyrimai. Ant salos randasi labai daili girutė.

— Statistika parodo, jogei 2000 žmogyszių kas-met szitoje žiamėje prapula, tarytum žiamė prasiverusi jas praryja. Tuli isz jų atsiranda, bet didesnė dalis pasilieka nežinėje. Neseniai tokiu paslaptingu budu pragaiszo S. S. Conant, rėdytojas laikraszcio „Harper's Weekly“ New Yorke. Jis turėjo szintus prietelių, puikų palocių ir gerą pamiliją — vieną dieną pragaiszo ir, nežiurint ant atydzių pajieszkojimų, ant kurių nesigailėta nei darbo nei piningų, jis neyra surastas.

— Rinkimai valstijų uredininkų iszpūle daugiu ant demokratių naudos.

— New Yorko firma Ballin, Joseph & Co padavė sudiszku keliu skundą, kuriūmi protestavoja priesz uždėjamą augszų akczyzių ant nekurių tavorų isz tos priezasties, jogei McKinley'o billius neyra įstatymiszku, nesa dienoje jo užvirtinimo, nesirado tiesa reikalaujamas komplėtas senatorių. Akyva tai bus prova!

— Pereitą subatą atėjo isz Londono telegramas, praneszantis žinią, jogei kardinalas Rampolla rupinasi apie tai, idant popiezius iszleistu ediktą, uždraudziantį rinkimą piningų ant arių tautiszkujų reikalų. Amerikos airiai beabejonys yra geri katalikai ir visame kame lenkia galvą priesz popiezių, vienok jie yra podraug ir valnybę mėgstą patrijotai, troksztantieje iszvalnyti savo tėvynę nu anglių terionybės; delto nebus dyvo, kad jie ant tokio uždraudimo visiszka nepaisys.

— *Vidurinė Amerika.*

Žmonės Vidurinės Amerikos neparangus — raszo vienas keleivis — buriai gyvena praktiszkoje vergystėje, uždirbdami 12 centų ant dienos. Jie niekad neragauja mėsos, jų vyriausias maistas yra pupos ir turkiszkiejie kviecziai. Gražesnių moterių už czionykszezias asz niekur nemazcziau. Vienok ir jos, lygiai kaip ir vyrai, yra neapsakomai tingios ir prispirtos gyventi už keletą centų ant dienos, kūmet praszalieziai turtus padaro eksploatudami gamtinius turtus szalies.

— Kuningaiksztis Jonas Salvador, kapitonas laivo „Sanct Margarethe“, iszplaukė 11 d. Liepos mėnesio isz Montevideo ir turėjo pributi kitą mėnesį į Valparaiso. Tūmi tarpu dingo be žinios ir iszsiųsti dėl pajieszkojimo laivai sugrižo neradę nei pėdsako.

— *Brazilija.* Naujieji įstatymai žiamės daro civiliskas ženybas prispirtinomis. Ženybos, padarytos ne pagal tūs įstatymus, neturi vertės. Jaunavedžiai turi užmokėti \$1 sudžiai ir 50 c. klerkui, jeigu ženybos yra atliekamos sudbutyje, ir dvigubai tiek, jeigu jos nusidūda privatiszkūse namūse. Giminės pirmosios ir antrosios eilės, merginos neturincios 14 metų ir vaikinai neturinti 16, negali ženytiesi. Naszlės negali iszteketi nesukakus 10 mėnesių mirus vyrui. Civiliskos ženybos gali būti papuztos bažnytinėmis apeigomis.

— Dom Pedro, ex—ciesorius Brazilijos, davė žinią valdžiai Rio de Jeneiro'je, jogei iszsižada ant visados priekabių prie karunos, vien tik trokszdamas, idant jam butu pavelyta pargrįžti į numylėtą tėvynę ir pabaigti ten liekanas jo gyvenimo.

— *Maskolija.* Valdžia pasirūžo pradėti nutiesimą Sibiriskojo geležinkelio be jokio atidėjimo ant toliaus.

— Apieierius Schmidt, prausdytas už iszdaviną plianų Kronsztado gintuvės vokiečiams, tapė pakartas.

— Sargyba visuse caro palociūse yra padidinta. Jokis žmogus neyra prileidžiamas prie Aniczkof, žieminio caro palociaus. Gelžkelių stotės tarp Peterburgo ir Gatzczinos yra sargiai saugojamos. Keleviai yra kratomi mažiausiai progai pasipynus.

— Korėspondentas Londono laikraszcio „Telegraph“ telegrapūja isz Peterbūrgo: „Vidaus minysterija apturėjo pasibašėtinas žinias apie stovį szalies. Kalejimai yra prikimszti suimtiniais, daugiausiai jaunūmene, prie augszcziausią slūgsnių draugijos prigulinczia. Įvirtimas priesz valdžią smarkiai auga. Padeigimai ir susirėminai valsczio.

nių su kareiviais nusiduda labai dažnai“.

— Isz Sibėrijos raszo į Londoną: Būrys iszguitinūi po kareiviszka sargyba pribuvo į miestą Jakutską. Du kaltininku, kuriedu skundėsi ant blogo apsiejimo sargybos, apturėjo po kelioliką nagaikų; kiti surakyti likosi. Kadagi visi jų protėstai nepadarė jokios įveikmės, dėlto jie sniburė, užpūle ant kareivių, sumuszė jų ir vyresnyji patiesė skaudžiai nupliekė nagaika. Palikę apraszymą savo kentėjimų, iszbėgo į pustynes. Gubernatorius iszsiuntė kareivius paskui jų, ir 2 pabėgėliu tapė užmusztu, o penki sugauti.

— Žydiszki laikraszciai aprokūja, jogei prie caro Aleksandro III tapė iszvaryta isz Maskolijos 270.000 žydų.

— Sūmai (Finlandėcziai) rengia visūmeniszką protėstą priesz maskolinimą jų. Visi gyventojai didkuningaiksztystės pasiraszys po adresu, kuris bus Maskolijos carui įteiktas. Adresse tame bus iszrodytos visos nelabystės ir priesztaravimai naujų įstatų, palytinczių sūmų įrednes, per carus prisiegomis užtvirtintas. Dėl sudejimo to adresu bus suszauktas abėlnas susirinkimas žmonių, iszriuktų tokiu budu, jogei kožnas kaimas iszsiųs savo reprezentantą. Adresse busianti iszreiksza „tvirta viltis“, jogei caras nepavelys skriausti savo isztikimus žmones.

— *Belgija.* Darbininkiszki susirinkimai buvo laikomi 9 d. sz. m. visoje valstijoje dėl įvedimo 8 adynų darbo dienos ir visatinos balsavimo sistėmos. Daugelis kalbėtojų velyjo žmonėms apszaukti reпублиkė. Piuingai buvo renkami dėl pradėjimo didelio straiko. Revolucijiszkos proklamacijos tapė iszmėtytos visur.

— *Prancuzija.* Pasiuntinių Bute p. Moreau padavė įneszimą, idant szlektiszkių titulų nesziotojai mokėtu padotką. Ir taip, prastasis szleкта turės mokėti 500 frankų, baronas 5000, grovas 20.000, margrovas 30.000, kuningaiksztis 100.000.

— *Monaco* — yra tai mažytė republike, ant tarpžiaminių marių kranto gulinti, garsinga kaip vieta, į kurią isz visos Europos bagočziai suvažiuja kortomis loszti. Apie draugystę užlaikanezią garsingą loszimo namą Monte Carlo'je „Journal de Marseil le“ neseniai padavinėjo ilgą vertynę straipsnų. Uždėtoju loszio draugystės yra F. Blanc isz Marsilijos. Kūmet jis apturėjo pavelyjimā uždėti namą loszio, Monaco buvo plika ūla, nors labai dailioje vietoje esanti. Szūdykszezią Monacos republike sutvėrė per tai loszio draugystė. Draugystė valdo turtą, iszneszantį netoli 100 milijonų frankų.

— *Italija.* Crispi ir Caprivi susivaziūs neužlgo Italijoje. Vokiszkas kancleris nori pažinti tą garsųj Italijos diplomata ir pasirodavoti apie nekuriuz polytikos dalykus. Austrijos intrygos dalyke sugražinimo Popiežiui svietiszkos galybės tapė labai pastebėtinis ir daro baimę kaip Vokietijai, taip ir Italijai. Sūkalbiai taip vadinamų „irridentistų“, pasistengėzių suvienyti su Italija pietinį Tyrolį ir Istrija, lygiu budu daro didelį nepakajų szitoms valstijoms. Paskutiniame laike vis dažniaus dūdasi žirdėti, jogei sutikimas tarp sūmų trijų valstijų pradeda irti.

— *Austrija.* Dr. Juneman, Viennoje, iszrado ginklą, kuris, spusteliant gaidį, vietoje kulkos, iszdeidžia užmigdanti

gazą. Dideles kariūmenes galima tokiu budu ant kelių adynų užmigdyti ir miegančiame stovyje nuginklūti ir į vagonus sudėti. Tauta, kuri pasinaudos radynomis Dr. Junemano galės tapti valdonu viso svieto, tyzcziodamasi isz nerukstanczio parako, Kruppo armotų ir Gefardo karabinių. Vienok kas pasidarys, jeigu tasai iszradimas pareis į visūmeniszkąją vartone? Priesz norą lenda ant mislies pasaka apie miegantį karalaitį. Dr. Junemano iszradimas yra dar tumi ženklyvas, jogei nedaro jokios skriaudos žmogaus organizmūi.

— *Turkija.* Isz priezasties pasirodymo revolucijiszkos proklamacijos Armenijoje turkiszkoji valdžia uždraudė visokius armenų susirinkimus. Lygiu budu ir tautiszkas armenų senatas yra uždarytas. Szimtai yra jau suraszta votų; tarp jų randasi ir M. Urpianian, sąnarys senato ir redytojas laikraszcio „Arevelk“.

Istorija Amerikos KOMMUNU.

(Tęsa.)

Fourieristai.

Noyes, o paskui jį ir Semler'is, tvirtina, butent Fourieristų subruzdimas yra niekas kitas, kaip tik reakcija ant Oweno komunistiszkių pasistengimų. Ir isz tikro, asociacijos, per Fourier'o szalininkus uždėtos, neturėjo savo pamate principo komunistiszkos turto savybės; buvo jos — kaip tūmet sakoma buvo — socijalistiszkos, o ne komunistiszkos. Tąją „reakciją“ paminėtieje istorikai stygavoja dar tūmi, jogei dar pirm didžiojo Fourieristų subruzdimo Amerikoje buvo mėginama uždėti komunas, neturincias savyje jau visiszka komūnizmo. Pagal mūsų supratimą nebuvo tai visiszka reakcija, bet tik kon-

sekvencija tulos evoliucijos, kurią anūmetinė pramonizskoji technika perbuvo Amerikoje, lygiai kaip kad ir Europoje.

Kapitalistiskieji ekonomistai ir istorikai nenori pripažinti tos buities, jogei socializmas, koliai jis buvo tik teorija, o įpatingai utopijiskasis socializmas, padarė vieszpataujanciam sziadien užvadui neapsakomas geradėjystes. „Industrijalizmas“ St. Simon'o, asociacijios Fourier'o, etc. ar-gi vis tai nebuvo suglaudimu ir suformulavojimu tūmetinės ekonomizskios evoliucijos, vedanczios link kas-kart auganczios koncentracijos iszdირbystės, link kas kart nusitobulinanczio padalinimo darbo, link kas-kart didesnio paczėdnumo iszdірbystės kasztų? Jeigu sav gerai iszaiszkinsime tą evoliuciją, tai lengviai suprasime, kodėl ir reformatorizski protai ketvirtos deszimties metų labjaus mėgo kovoti po paparcziu Fourier'o asociacijų, o ne su Oweno komunizmu.

Kas-gi atsieina pereitinės gadynės tojo Oweno komunizmo į socializmą Fourier'o, tai pridera pasergėti ezion tai, jogei ir pats Owenas tikrąjį komunizmą laikė už jieszkinių, pasiekiamą tik per laipsnizską prigatavojimą žmonių.

Nors Fourier'istų subruzdimas turi visur savyje vieną abelną pažymę, taciaus negalima yra parokūti visas Fourieristų kommunas už vienokias, kas atsieina jų tendencijų. Visizskai skyrium stovi Jozua Warren, skelbiantis „pilnavaldystę individuumų“. Ale pilnavaldystė Warren'o buvo revoliucijizska; nepripažino jis individualizskos savybės. Warren'as, sąnarys „New Harmony“, prisistebejo į visus nesitikimus, kurie patiekė smertį tai kommunai. Regimai paliovė jis tikėti į komunizizską organizaciją ir

teorijos jo turi jau anarchizizską spalvą; Warren'as norėjo komunizmo, ale be organizacijos komunų. „Utopia“ ir „Modern Times“, kuriose veszėjo ir valnoji meile, turėjo buti įkunijimu jo draugijinių jieszkinių. Po tų nenusidavusių mėginimų Warren'as grįžta į „New Harmony“, kur uždeda kromą, paremtą ant tokios papėdės: Apropokavo jis laiką, kurį nū jo kiekvienas pirkejas atima; atlyginimas už tajį sueikvotą laiką, podraug su preke tavo-ro, kokią jis pats mokejo, buvo preke, kokią jis emė.

Czionai galima pasergėti jau principą Fourier'o; dar reiszkiaus jis pasirodo jo nūmonėse apie apibėgį tavorų, jo teorijoje apie „equitable commerce“, kurioje pasaugojamas yra noras suczedyjimo darbo draugijinėje ukėje.

Po įtekme Channing'o, Ripley'o, etc. uždėta tapė kūpa *Brookfarm*. Nupirktasis turtas pasiliko visūmenizsku; buvo akcionieriai, kurie emė produktus už įdėtą kapitolą, o ir tokie, kurie gavo atlyginimą tik už savo darbą. Konsumpeija buvo sudraugavota, vienok kožnas konsumavojo ant savo paties rokundos. Atlyginimas už darbą buvo tūmi didesnis, jūmi darbas sunkesnis ir nesmagesnis. Iki Fourier'izmti toje formoje, kokioje jis veszėjo Amerikoje — reikejo padaryti vieną tik žingsnį. Pridursime dar ir tai, jogei kožnas dirbo kiek norėjo ir ką norėjo. Komununa toji buvo uždėta per žmones „mokintus“, jieszkanczius nuraminimo moralizskai įdrėkstosios savo duszios. Kūmet Brisbane susitiko su jais, tai neyra izsk tebetėtiesi, kad komunna ant tų pėdų pristojto prie Fourieristų.

Ant kiek uždėtojai Rrookformos neturėjo visizskai iszdірbtos pažvalgos ant formų, kokias ateitinis geresnis užva-

das turėti turi, ant tiek pat buvo sukomplikavotas jieszkinyr Adino Ballou, patrijarko komunnos *Hopedale* Massachusetts'e. Ant draugijos jis žiurejo, kaipo ant kombinacijios įvairių socializskų organizacijų; keturios veisles kūpų, minėtina: parapija — bažnytizska kūpa, kiemas — administracijizska ir teritorijizska kūpa, akcijizski susidraugavojimai, besistengentieji prie sutikmės kapitolo su darbu, galiausiai komuniztikizskoji kūpa — visos jos gali anot Ballou rastiesi vienkart. Tos veisles suvienytos kūpos sutveria valstijas (kantonus), tautas, galiausiai bro-lizską susivienijimą tautų, reprezentavojamą per visasvietinį kongressą. Ukėsai, kurie sutveria tą draugijinį užvadą, yra paskirstyti į septynes kategorijas, pradėdant nū „primintųjų sunų“ iki „tėvų ir motynų Izraeliujė“.

Hopedale, uždėta 1842 m., turėjo buti viena isz skaitlingų kūpų, per Ballou projekta-vojamų, ir turėjo neszioti vardą „Fraternal Community No 1.“ Ballou pasergėjo vienok, jogei No 2 ne taip lengvu yra įsteigti, dėlto praminė ją „kloniu vilties“. Uždavimu jos buvo mieriai trecziosios kategorijos kūpų, t. y. sutikmė darbo su kapitolu; 175 sąnariai turėjo gyventi harmonijoje, bet staigu vienas isz jų, nekoksai Draper, nupirko visas akcijas ir uždavė jai smertinį smugį.

Didesnė buvo *Northampton Asociacion* taipogi Massachusetts'e, įsteigta pradzioje per 10 sąnarių. Valdė ji 500 akrų žiamės, szilkų pabrika į kitokius įtaisus; preke iszneszė su virszum \$150.000, kurių du treczdaliu tapė užmokėti uždedant kūpą. Su virszum 220 sąnarių prigulėjo prie szitos kūpos, kuri po metų gyvavimo perėjo ant kelio grynojo komunizmo. Kū-

pos valdzia negalėjo pasigirti savo apsukrumu; nežiurint ant iszstojimo kelių sąnarių, kurie iszszineszė drauge ir įmokėtus piningus, užpirkti tapė nauji plotai žiamės, užtraukta nanjas skolas, kurics ir patiekė kommunai yrį.

Laimingesnė buvo komunna *Skaneateles*, New Yorko valstijoje, uždėta 1843 m. per Collins'a, vieną isz energizskiausių tūmetinių agitatorių panaikinimo nevalninkystės. Tikėjimo iszpažinimas uždėtojaus buvo grynai komuniztikas. Atmetė jie religiją, savastį, ženybas ir valstiją tokią, kokią matė už rybų savo sėdybos. Prieszinosi jie priesz mokeszczius, dalyvystę sudise prisaikintųjų, kareivizską tarnystę, vienu žodziu priesz valstijines pareigas; namieje rupinosi apie gerovę ir tvarką. Nū ateizmo, kaipo principo, turėjo vienok umai atstoti. Budami prieszininkais Fourierizmo, gynė jie savo principus savo laikrasztyje „The communists“. Per 2½ metų padvigubindino visūmenizską savo turją, bet toliaus užlaikyti komuną nebuvo galima. Iszsiskirstant ne tik neturėjo skolių, bet dar kožnas apturėjo užpelną. Pairimas įvyko isz moralizskų prieszasczių, isz dalies dėlei iszvažiavimo Collins'o, paskui kurį iszszikraustė szauni kruva sąnarių.

Matome isz to, jogei gady-nėje taip vadinamosios reakcijios priesz komunizmą, buvo uždėtos net trys kūpos grynai komuniztikizskos, isz kurių viena parodė pusėtinaį gerus rezultatus, antroji-gi, *Hopedale*, visizskai tikejimizska, pergyveno vienok 17-18 metų ir nors prasidėjo kaip asociacijija, taciaus persukėte į komunizmą vienam metui sukakus. Kas-gi atsieina komunų Warren'o ir *Brookfarmos*, tai jose galima pastebėti Oweno įtekme ant tulų

sferų amerikizkosios draugijos, įtekme, kuri neįgyjo savšalininkų iš sykio, ir per tai turėjo ilgainiai pavesti savo dirvą Fourierizmui, kaipo daugiaus atsakanečiam tūmetiniui plėtojimuisi pramonės. Dar syki primename anąją pramonizkosios technikos evoliuciją, kuri nusidavė tūmet, kada Fourier'o mokinimas įgyjo sav gruntą Amerikoje. Szitoji pasarga pakaktinai išsauszkina priežastį, dėlko taip vadinamųjų asociacijonistų agitacija taip giliai szkiznos suleidė.

Didžiausiu pasekėju Fourierio Amerikoje buvo Albertas Brisbane, autorius akyvo suglaudimo teorijos Fourier'o „The social destiny of man“. Dėl savo teorijų pasisekė jam laimėti Greely, redaktorių laikraszcio „New York Tribune“. Brisbane nupirko vieną szalį to laikraszcio, ant kurios garsino savo nūmones ir tokiu budu iš sykio įgyjo daugybes skaitytojų. Nereikia vienok mislyti, kad Brisbane buvo visiszka tikru reprezentantu Fourierizmo. Fourier'as velyjo tik tada pradėti įknyjimą jo idėjų, kada gerai parengta dirva dėl to taps, vienok amerikizskiai jo mokininiai nenorejo buti taip atsargiais. Didžiausią savo viltį krovė jie ant sądarbystos (kooperacijos) ir dažnai tverdavo ją su mažais kapitalais.

Brisbane'o pasekėjai buvo dar nekanresni. Komunias įsteigdavo su tuscziomis rankomis, vydavo dažnai iš smilčių botagą. Per keletą metų uždėjo jie kelioliką kūpų, kurių gyvenimas buvo labai trumpas. Ohio's valstijoje buvo jų 8, New Yorke 6, tiek pat Pensylvanijoje, tiktai 3 Massachusetts'e, tiek pat Illinois'e, po dvi kūpi buvo valstijose New Jersey, Michigan ir Wisconsin; Indiana ir Iowa turėjo po vieną. Tai yra vis

ženklyviausios kūpos; kiek buvo smulkesnių — nežine. Kožnos kūpos gyvenimas buvo trumpas, didumas laikėtik vieną metą; seniausioji nusibaigė po 12 metų gyvavimo. Per asztūnioliką mėnesių Brisbane agitavo per „Tribune“; 1843 m. uždėjo jis savo organą „The Phalanx“. 1845 — 6 m. pasisekė jam patraukti ant savo pusės Channing'ą ir komuną Brookfarm; tūmet laikrasztis „The Phalanx“ susiliejo su Channingo organu „The present“ į vieną laikrasztį „The Harbinger“, kuris 1849 m. tapė perkeltas į New Yorką.

Nėra reikalo apsisototi ant kožnos komunos skyrium. Likimai jų yra labai vienodus; draugystės užperka didelius plotus dykos žiamės; sunkus ir neapmokamas darbas yra pradžia kūpų, nusiminimas ir nesutikimai yra tolymesniais rezultatais; galiausiai skolos uždūda smertinį smugį.

Iszrinkiame keletą svarbiausių. Pirmutine Fourierizkiszka komunna buvo *Sylvania Community* Pensylvanijoje. Whilby buvo jos prezidentu, Greely sekretoriumi. Uždėta Geguzyje 1843 m. skaitė ji 150 sąnarių, kurių ½ buvo vaikai. Kūpa, sudėta iš jaunuų ir karsztu szalininkų Fourierizmo, tarp kurių didesnėje dalyje buvo meisteriai, per du metu stropiai darbavosi ant 2.400 akrų nevaisingos žiamės. Skolos ir nepasivedimai užmuszė ją.

Trimbull Phalanx tapė uždėta Ohio'je pradžioje 1844 m. ir turėjo, apart 1.500 akrų žiamės, malunus ir gelumbių pabirką. Skaitlius sąnarių, kuris pradžioje iszneszė 140, umai pakilo, o 1845 m. buvo jau 250. Visos žinios liudija apie nepaprastą stropumą sąnarių, kurie dienomis ir naktimis procevoja ir stengiasi padidinti savo turtą. Vienok jau 1847 m. kūpa ban-

krutyja. Užmusza ją skolos. Pradžioje 1848 m. vėliuk ji atgyja, bet ne ant ilgo. Teisingi istorikai pasakoja, butent žiamė buvusi nevaisinga, ir tai ant kredito paimta.

Žianklyvesnė yra *Wisconsin Phalanx*, viena iš svarbiausių komunų Fourieristų, uždėta 1843 m. per Warren'ą Chase, vėliaus spiritistą. Anot Chase's nūmonės, draugijinė reforma turėjo buti atlikta laipsniszka, sekancioje eilėje: 1) užvedimas visūmenizkos savaties, 2) užvedimas kooperacijos ir teisingo padalinimo produktų, 3) suorganizavimas tinkamos izskalų sistėmos, kuri turi parengti žmogiją dėl 4) gyvenimo sądarbystoje.

Komunna Wisconsin, sudėta pradžioje iš 20 sąnarių, smarkiai augo ir trumpame laike skaitė jau 180 žmonių. Turtas jos iszneszė \$27.725, skolos gi vos \$600. Delto nedyvai, kad apart procės ten vieszpatavo ir linksmybė; muzykė, szokiai buvo kasdieniais pasilinksminojimais sąnarių. 1846 m. turtas siekė \$30.000, gryno pelno buvo \$6.341. Adyna darbo buvo apmokama 5 centais, kapitalas davė 6 proc. provizijos, 80 sąnarių valgė draugėje. Kožna pamilija galėjo iszmisti už 44 centus ir penkias adynas darbo kasnedėl ant asabos. Antrasis metinis prancszimas parodo sumažėjimą sąnarių (175), prieaugi turto, prieaugi gryno pelno (beveik \$9.000). Adyna darbo buvo apmokama 7³/₁₀ cent.; kapitalas turėjo 7¹/₁₀ proc. provizijos. Nemažiaus gražiu yra trecziasis metinis prancszimas, paženklinantis 6¹/₁₀ proc. provizijos dėl kapitulo ir 6¹/₁₀ cent. atlyginimo už darbą. Vienok skaitlius sąnarių mažinosi, nupūlė ant 120. Galiausiai 1849 m. komunna snyra. Pasidalinant turtą kožnas sąnarys apturėjo, apart savo kapitulo, dar 8 proc. dividendos.

(Dar ne viskas.)

Kiaulė ir arkllys.

Kiaulė pamačius šulną žirgelių „Fūkties“ iš jojo pagavo: „E! tu siurkstplauki, tu kreivakoji! Bjaurus yr' pavirsius tavo!“ Šulnas arkliukas trumpai atsako: „Kiaulei, ką garbę jo plakė: „Kas nori kitą apkalbinėti — Tur' ant savęs paziūrėti!“

K. V.

Karveliu žigunes.

(Pagal K. Russą parasyta.)

Drungni spinduliai saulės atvalnyjo jau pievas ir vandenių nū ledo ir sniego, apsi dengė žiamė pavasario žole — iszeiname atsikvėpti pilna kruutine kvepiancio oro, pasigėrėti pavasario dovanomis. Pakelėje matome ten ir ezion besirūsziancias apie darzelius moteris; su prakaitūtu darbu eina jos į pagelbą palaimintam gamtos dosnumui.

Koki linksmą susirinkimą pastebiam tenai, paliai baltūjantį dvarelį? Linksmoji jaunūmenė susirinko aplink naują karvelinyzią, kuri sziaurien taps pirmą kartą atidaryta. Karveliai, per kelias sąnvaites jau naujojoje sėdyboje laikomi, bus pirmą kartą ant valnybės iszleisti. Vienas isz berniukų, gaspadoriaus sunus, laiko szniurą rankoje, idant atverti dureles, o tėvas laukia su bliudu žirnių rankoje ir berdamas tūs ant žiamės, nori karvelius ant žiamės nuvylioti. Iszalkę karveliai pasirodo nedrąsiai ant laktelės ir nutupia ant žiamės, bailingai apsidairydami į visas puses. Truksta dar verstinių, to papuszalo kiekvienos gerai apziūrėtos karvelinyzcios. Iszlenda galiausiai atsargiai vienas isz jų, pasirodo ant laktelės, o paskui jį iszeina palengva ir kiti. Dairosi zingeidžiai per keletą minūtų, o paskui regisi taisosi nulėkti prie savo draugų ant žiamės, ale kur tav! Iszskleidė sparnelius, suplezdejo ore ir su kulkos smarkumu atsudurė augsztai ir

skraido aplinkui, tai vienas, tai kitas ragožiūmi apsisversdami. Kaip lengviai vana-gas gali nustverti gražiausią iš jų, kaip lengviai gali į dra-tą ar bogsztą užsimusztį, besivartydami ore! Tūmi kartu vienok nieko pikto neatsitiko; suplezdėjo vėliuk ore ir su placziai išsklėstais sparnais nusileidžia ant žiamės ir godžiai lesa šviežiai nubertus grudus.

Nesinori isztikro tikėti, kad tas mažutėlis paukštelis tiek sylos turi, jogei per kiauras adynas gali po orą skraidyti Dėlto tai verstinius vartojo ir sziądien dar tevartoja dėl ne-sziuojimo gromatų. Senovėje augino dėl szioto mierio visisz-kai įpatingą veislę karvelių. Yra tai didelis karvelis, kuris turi dvigubą navatną szaszą ant snapo, taip vadinamas *bagadėta*, nū miesto Bagdado, kur jį pirmiausiai vartota. Sziądien taji karvelį vadina Anglijoje „letter-carrier“ (gromatneszis,) ir nū to tai sutrumpinime paeina vardas „carrier,“ kurį jam dabar vi-soje Europoje dūda.

Belgijoje, kur auginimas pacztoriszczkųjų karvelių yra pasiekęs augszeziausiąjį laiptą tobulystės, yra auginama įpa-tinga veislė, suvienyjanti sa-vyje įpatybes visų veislių kar-velių. Pakol vienok papasa-kosiu apie dideles nūpelnas, kokias padarė ir padaryti ga-li pacztoriszczkiejie karveliai, peržiūrėkime palengva jų is-toriją, kuri yra labai sena ir priegtam akya.

Ant pirmųjų laksztų bibli-jos užtinkame jau paminėji-mą apie karvelį — karvelį tą Nojus išleidė iš eldijos savo ir tasai jam alyvos szakutę parneszė snapelyje, kaip žen-klą, kad vandenys jau nusekė yra. Nū tos dienos, kaip ži-note, jau daug tukstanczių metų praslinko. Atrandame karvelį ir senų dienų Graiki-joje, daug amžių pirm užgimi-

mo Kristaus. Laike olimpisz-kųjų szvenczių lenktynininkų prieteliai ir giminės atsinesz-davo karvelius į cirkus; lai-mėjusioji pusė paleisdavo sa-vo karvelius, idant namieje pasilikusiems giminėms ir pa-žįstamiems kūmi veikiausiai pergalejimo žinią parnesztu. Neraszinejo dar tūmet groma-tų, ale karvelis parneszdavo ant kojukių arba sparnelių kokį susznekėtą ženklą, kaip antai raudoną kaspinelį ar ką kitą. Pas romėnus lygiu bu-du atrandame karvelius žigu-nių tarnystoje. Szitoji ka-reiviszkoji tauta vartojo ka-rvelius dėl paszaukimo pagel-bos dėl apgultų per nepriete-lius miestų ir dėl įgyjimo ži-nių apie traukimus prieszinin-kų. Isztikimas ir tylintis tar-nas atneszdavo tokiūse atsiti-kimūse taipgi tik sutartą žen-klą, kaip antai siulelį, ant ku-rio mazgai paženklindavo skaitlių dienų, sukakus ku-rioms užpūlimą buvo rengiama atnaujinti.

Tikras karvelių pacztas bu-vo Persų žiamėje pirmiausiai įtaisytas. Buvo ten rods jau Cyro gadyneje, apie 550 metų pirm Kristaus, gerai įtaisytos arklių žigunės, vienok jos svarbiūse atsitikimūse buvo per pavarnos, ir vėliaus visisz-kai pakriko. Įpėdiniai pran-aszo Mahomėto, kurie vadi-nosi kalifais ir gyveno sostapi-lėje Persijos Bagdade, labai rupinosi apie gerovę savo ži-amės; jie įtaisė 12 szimtmety-je, gimus Kristui, pirmutinę karvelių žigunę, paisindami ją esant geriausiu ir greicziausiu pragumu dėl surinkimo žinių iš visų kampų savo placzios valstijos. Kitos rytų valstijos sekė paveizdą kalifų, ir vidu-ryje 12 szimtmeczio karvelių žigunės taip paplito rytūse, jogei buvo mokama už gerą karvelį į 3.000 frankų. Užsi-laikė ten toji žigunė nežiurint nei ant užpūlimo mongolų, kurie Bagdadą ir kalifų val-

stiją sugriovė. Aigypte dar 15 szimtmetyje buvo statomi bogsztai dėl auginimo sparnūtų pasiuntinių, o keliannin-kai naujasniųjų gadynių ten, kaip ir Bagdade, užeidavo ant karvelių žigunnių. Tarp Per-sijos miestų — Teherano ir Tauris (Taboris) ir po sziui dienai karveliai gromatas ne-sziuoja.

Kryževystės gadyneje su-tinkame lekiantį pasiuntinį tarnystoje kryževių ir dasi-prantame, jogei Palestinoje vakarų gyventojai pirmą kar-tą su jūmi pasipažino. Tokis tai karvelis nusileidė ant kry-ževių kariumenės, traukian-czios Juruzalę išzelbėti iš po jungo turkų. Po sparneliais karvelio tapė atrasta gromata su svarbiomis kariszczkomis ži-niomis. Apie atsitikimą sziitą skaitome „Jeruzalėje išvalni-toje,“ poemojo garsingo Itali-jos poėto Torquato Tasso.

Vėlesnėse gadyse, kada karvelių žigunės isznyko ry-tūse, regime sparnūtąjį pacz-torių Europoje. Laike nider-landų vainos jis tapė vartojamas prie apgulimo miesto Harlem (1573 ir 1574). Vė-liaus dar kupeziai didelių miestų — Paryžiaus, Londo-no, Brusselio davinėjo vienas kitam kupeziszczkas žimas su pagelba karvelių.

Galiausiai tarnystą nū kar-velio paverzė telegraphas, nės ką jis gali atstovėti, pralėk-damas vos 9 — 10 mylių į a-dyną, priesz elektriszczką ki-birkszti, 60.000 mylių į vieną sekundą nubėganczią! Prieg-tam kiek visokių pavojų turi išzvangti nėsantis žinią pauk-sztis. Atmainos oro, kaip an-tai lytus, sniegas, arba ukai klaidina karvelį, arba sulaiko jo lėkimą; kraujagėringi oro paukszcziai, kulka medėjo ir kiti pavojai dažnai grasina jo gyvaszciui.

Karvelis prastojo savo di-diąją vertybę ir tik mylėtojai augino karvelius — gromatne-

sztus dėlei persiuntinėjimo gromatų pažįstamiems ir drau-gams, arba dėl orinių lenkty-nių už dideles laizybas. My-lėtojystė toji labai placziai plėtojosi Belgijoje ir Prancu-zijoje, ir 1870 — 71 met. karvelis — gromatneszis atli-ko dėl tos žiamės didelę tar-nystą. Paryžiaus miestas, ap-gultas iš visų szalių per pru-sus, neturėjo jokio susineszi-mo su gyventojais Prancuzi-jos. Padavimas svarbių žinių, ženklų ir plianų kariszczkų išz attokių szalių buvo negalimu daigtu. Tada tai karvelinin-kai Paryžiaus atėjo į pagel-bą nusiminusiai valdžiai. Isz-siuneziami buvo karveliai o-riniūse laivūse į miestą Tours, išz kur sugrįždavo su visokio-mis žiniomis. Garsusis fotog-raphas Tourse photographavo ant plonytės popierėlės akia nežiuruomas gromatas. Ka-dagi tos popierėlės labai len-gvios buvo, kožnas karvelis ga-lėjo lengviai parneszti 18 jų, nės visos jos vos pusę gramo svėrė. Kiek vargo ir pavojų turėjo nukėsti sziitas pasiunti-nys, grįždamas su telegrama! Didesnė pusė tų pauksztelių krito aukomis nedorybės žmo-nių, nės išz 354 iszsiųstų išz Paryžiaus karvelių vos tik 100 sugrįžo.

Prancuzijos valdžia pripa-žino dideles nūpelnas karve-liui ir stato nū to laiko dide-les karvelinyczias Paryžiuje ir visose savo gintuvėse.

Vadovai vokiszczkojo vaisko lygiu budu suprato svarybę karvelių tarnystos vainos lai-ke, ir visūse svarbiausūse punktūse įtaisė karvelių žigu-nes.

Belgijoje szitoji mylėtojys-tė jau nū daug metų klesti ir platinasi visose lūmose drau-gijos. Didelė daugybė kar-velininką draugyszczzių randasi toje žiamėje, ir valdžia iszda-vusi yra net įstatymą, užde-dantį asztrią korą už nuszovi-mą karvelio. Kožną metą ten

yra įtašomos su didelėmis laivybomis lenktynės karvelių, kokios Amerikoje su arkliais kad yra daromos. Per atydų auginimą įsitaisė ten gera veislė, turinti savyje geras įpatybes visų veislių tų paukscezių. Ne vienas gal pamislyjo — ar negalima būtų laikyti tokius karvelėlius ant stogo ir betkokiam reikale nusiųsti per jus gromatą pas Joną ar Petrą ir apturėti nū jų atraszą? Pirksiu sav karvelį, pamislyjo rasi mano skaitytojas, pririsiu jam prie kojos gromatą ir paleisiu jį su ta gromata pas Joną ar Petrą. Be abejonės, karvelis išlėks, vienok taipogi negali būti abejonės, kad Jonas ar Petras gromatos negaus. Nors pripratimas karvelio prie gromatų nesžiojimo neyra labai sunkus, tačiau reikalauja jis pavaino ir kantraus mokymo. Perskaitykite su atyda, o tikrai darsi žinosite, kokiu būdu lengviai išmokinamas buna karvelis dėl nesžiojimo gromatų tarnystos.

Ketvirtame mėnesyje, kūmet jauniklis karvelis kupinai jau išsiplėtoja, reikia įdėti jį atvejų atvejais į gurbą iš klotą žienu ir pridengtą dangcziū, idant prie spakaino tupejimo jame priprastu. Tada jau galima pradėti lavinimą lekioti. Pradžioje pridera labai tēmyti ant to, idant tie lavinimai būtų atliekami ant nedidelio toumo. Delto reikia nuvežti gurbe uždarytą karvelį už mylios, ar pusantros, nū gimtinės vietos ir ten jį paleisti. Jeigu pirmutinis mėginimas pasivėdė, ir karvelis sugrįžo į namus, lavinimai atsikartoja, padidinant laipsniškai atokumą iki 3, 4, 6, 9, 11, 15, o galiausiai iki 20 ir 30 mylių. Didesnių kelionių per 30 mylių karvelis pirmą metą atlikti negali. Antrą metą lavinimai prasideda iš naujo, prasidedant nū 2 mylių, o pasibaigiant ant 80

mylių atokumo. Nereikia tų lavinimų daryti ukanotoje pagadoje arba žiemos metu, nės karveliai lengviai paklysta ukanoje ir vargsta szaltyje. Trecią metą mokslas gromatneszio — karvelio buna užbaigiamas. Auginimas tokių karvelių abelnai turi būti labai atydus. Karveliai tie reikalauja įpatingos karvelinycijos, maistas jų turi būti gerėsnis, vandū kas — dien szviežias, karvelinycia kas — dien išvaloma.

Skaitytojas rasi pamislyjo sav — kokiu būdu tasai karvelis, uždengtame gurbe už kelų mylių išszesztas, gali atitikti savo namus? Dvi įpatybi jam tai gelbti: asztrios, labai toli matanczios akys, kuriomis iš tolo pažįsta daigtus ir jų link lekia ir nepaprastas prisiriszimas prie gimtinės vietos. Išlėkimas burio tokių gromatneszių yra labai akymas. Išzkyla staigu į augsztį ir skraido padangėse aplinkui, pakol neįsitēmyja tolyje kokį jam pažįstamą daigtą, kaip antai virszurę kalno arba bogsztą, kurių link tiesiai staigu ir pasileidžia.

Gromatas, smulkiu rasztu ant plonytės popieros raszytas, reikia apvynioti į ploną klįjtą drobę, idant neperszlaptu; pririsa jas prie kojos.

Jeigu kas iš jus norētu užsiauginti sav tokius gromatneszius, tam asz velyju iszrinkti paprastus laukinius karvelius. Jie yra labai lengviai iszmokinami ir savo tarnystą pasikui atlieka kūmi geriausiai.

K.

Ickus.

(II. Sienkiewicziaus.)

Buvo szlėkta ponas, ale ponas visa burna. Geras kraujas, milžiniszkas turtas, didelė vaidintuvė; žodžiu, viską Dievas davė, nieko nepagalėjo. Apsivėdė su duktere magnato, paėmė pasogą didelę ir išzvažiavo į uzrubežį.

Dvaruse savo įpatingai puikius miszkus turėjo: senmedžiai ir puszys padanges badė savo virszunėms, o azūlai, o ūsiai, o kitokių veislių medžiai!

Tarp tų girių buvo pabrėkas, kurs girioms pridavė milžiniszką vertybę; tose, mat, gadynėse akmeninių anglių dar nieks nežinojo.

Ickus užsimanė nupirkti tūs miszkus.

Nupirkti? Lengvu iszrarti. Ale kaip nupirkti? Valdytojas bagotas, kaip Krėzus, sėdi uzrubežeje ir nei mislyja pardūti.

Kada kas nenori ką pardūti, tai rodosi, jogei to negalima nupirkti. Visokis protas akivaizdoje tokios aplinkybės paliauja veikęs.

Taip, visokis, ale ne Ickaus.

Pamislykit sav, kokia buvo nūsteba mūsų pono, kūmet vieną rytą atsiveria puikaus kambario durys Grand hoteliuje ant Paryžiaus bulvaro ir įeina — kas? Ickus.

Taip, taip. Ickus Paryžiuje, su peisakais, su chalatu ir su purrelėnine pypke, kyszanczia lenktu eibuku iš užpakalinio kieszieniaus.

Pradžiuo duszia mūsų magnato. Patikęs Paryžiuje tokį „par excellence“ saviszki — kas-gi nenusiszypsotu ir nepradzingtu? Praszneko:

— Ickau, kaip drutas?!

— Pulu po kojų szviesaus Pono.

— Ką tu ezion veiki?

— Asz su reikalais. Ot, kaip koznas žydas.

Ir kalba plaukė linksmiai; galiausiai Ickus sako:

— Asz turiu prie Szviesiojo Pono didelį praszymą.

— Ką taip?

— Asz turiu ezion du szimtu tukstanczių frankų, kuriūs apturėjau po paczios, po jos giminių. Tiek pinigų asz bijau pas savę laikyti. Ezion patys vagini ir razbaininkkai. Tegul Szviesusis Ponas jūs

palaiko. Asz gal už pusmezio, gal už metų ateisiu atsiminti.

Szviešusis ponas nenorėjo, gynėsi, galiausiai apsiēmė ir pinigus paėmė.

Ickus išzvažiavo iš Paryžiaus ir nepoilgo ponas apie jį užmiršo.

Paryžiūje, kaip Paryžiuje, yra daug linksmybių, darosi daug pažinczių. Musų magnatas padarė nevart didesles — pasipažino su palydovais nabasztininko Napoleono III.

Buvo vis tai gentlemanai, nekurie augsztos kilmės, visi bagoti, puikus, prakilius; gyveno linksmybėse, keliauo, vyliojo moteris ir medžiojo; važinėjo ant lenktynių, loszė.

Ir kaip dar loszė!

Kartą mūsų viengentis, auksu gal pamagintas, o gal savo laimikį norėdamas iszmėginti, prisėdo su jais prie loszio.

Praloszė.

Praloszė 800.000 frankų ir užmokėjo iš dalies savo pinigais, iš dalies Ickaus.

Į antrą, ar trecią dieną pasirodo Ickus.

— Pulu po kojų Szviesiojo Pono.

— A! tai tu. Ką pasakysi!

— Noriu nū Szviesaus Pono gauti savo pinigus. Pasitaiko man geszftas ant girių. Ech! kokis geszftas. Kokia giria, kitą kartą tokia nepasipaimos; milijonus padarysiu.

Magnatas greitais žingsniais vaikszeziujo po kambarį. Stai-gu sustojo.

— Ką? ką?

— Ech, Szviesusis Pone, kokia giria! Ce, ce!

— Kam tav pirkinėti nū svetimųjų. Pirk nū manęs.

— Nu, jeigu Szviesusis Ponas pigiai pardūs...

Pabaigę dasipras skaitytojai. Psychologiogas Ickus žinojo pamatą, ant kurio budavo. Ickus buvo dideliu diplomatu, dideliu savo ma-

zoje skrytėje vadu. — Laimėjo milžinišką kovą, padarė milžinišką turtą ir sziądien turi didelį garsą tarp tų įpa-tingai, kurie dar turi girias dėl pardavimo. K.

Isz lietuviszkų dirvu Amerikoje

Baltimore (koresp. „Vienybės“). Neseniai tropyjosi man netyčia užkliuti į vieną karežiamą, kur buvo dailus susirinkimas mūsų pilvūtų tamsunų. Apie barą apstoję traukia visi baltą degtinę, rėkdami: „Geriam broliai, bus linksmiau!“ Bet ezion jau kiti laiko tulus už kuprų, idant neparvirstu nū kojų. Po valandėlės atėjo kelios moteriszkės apsiverkę savo vyrų įieszkoti, bet kur tav tie eis namon! Reikia dar ant bilijardo boles pavarinėti, reikia po degtinei dar alaus prisitriubyti, o kada jau visą protą palieka karežiamoje — eina namon svyrūdama. Reikia pri minti, kad kartais užėina į visai nepriderancias vietas, koktai neseniai dar vienas „abivateliūs“ teisinosi sude už savo begėdiszką paklydimą.

Szirdį skauda regint tokį gyvenimą lietuvių. Ką galėtu laiką praleisti dėl apsiszvietimo, tai mūsų broliai susirenka į karežiamas dėl blevyzgu ir apsznekų prakilnesniųjų brolių. Ezion eskame valni — nebijome nei maskolias, nei lenko, nei žandaro, turiamo laikrasztį ir kningų naudingų: daug gero galėtumėme padaryti dėl savo gentės. Bet kur mūsų darbai?

Bėda Lietuvai po maskolių jungu, vienok ir ten matome judėjimą: žmonės sutveria paslaptas draugystes, platina laikraszezius ir kuingas. Kūmet žmonės kruta po maskoliaus kaneziumi budami, tai ar ne gėda mums valnoje žiamėje snausti? Laikas jau sykį pabusti ir pamislyti apie ateitę, laikas apsiszviesti ir prasi-

krapsztyti akis, nės jau ir devynioliktasis amžis baigiasi — o kūmi mės, lietuviai, pasirodysime? — bene tik blevyzgomis ir nesutikimais!...

K. Adomaitis.

— *Buffalo, N. Y.* (koresp. „Vienybės“). Kaip yra sunku gyventi mums mažystoje tarp mus prietelių lenkų [sakaui mažystoje, dėlto kad Buffaloje lietuvininkų, tokių kurie prisipažįsta esą lietuvininkais, nepriskaitome nei iki deszimties, o tie, kurie pramoko sziek tiek lenkiszka, permainė savo gražias lietuviszkas pravardes ant „skiskinkų“ ir atsizadėjo suvis nū lietuviystės] — parodo szis atsitikimas: Pereitoje sznavaitėje vienas lietuvininkas, vardu Jūzas Augustinavyczius, vakare apie 11 adyną nuėjo į sziaucziszką kromą puco Duszynskio (1074 Broadway). Nemokėdamas lenkiszka, papraszė angliszka, kad jam parodytu darbinius ezebatus; neradęs tokių, kokių norėjo, iszėjo; paėjęs ne daugias kaip varsnas, iszgirido atbėgantį paskui, ir pribėgęs dramblotas loaferis nusitvėręs už rankovės grąžino į kromą, tarydamas: „gausi tokius, kokių nori“, o kada sugrįžo — Duszynskis užpūlė ant jo, kad tavorą be reikalo iszvertė ir apdrėbė kono gražiausiais komplementais, o kaip lenkiszkus iszbaigė, tasyk pradėjo angliszkais bicziais drapstyti. Augustinavyczius iszsprudęs norėjo eiti į kitą kromą, tada pasivyjo jį tas pats pasiuntinys, kuris buvo likęs krome, su kitu draugu; vėl grąžino atgal, tarydamas: „grįžk neva pirkti, o mės jam dūsime už tai, kad jis tavę koliojo“. Kada Aug. atsakė: „asz nenoriu nei jam dūti, nei pas jį grįžti“ — tada loaferis, sakydamas, „kad tu jam nedūsi, tai asz tav dūsiu“ tėszkė per žandą, isztraukė

naują parasoniką, kasztūjantį 3 dorėlius, nutraukė nū pirszto žiedą už 8 dorėlius. Iszsisukęs Aug. įbėgo į saliuoną pilną lenkų, vienok kada pasakė, kas su jūmi atsitiko, visi pradėjo isz jo jūktiesi, gundydami, kad eitu atsiimti nū loaferio savo daigtus, o loaferiai ant ulyczios stovėdami szaukėsi pas savę, tarydami, kad turi ką pasakyti. Aug., matydamas, kad ne tik už jį niekas neužtars, ale jeigu dar eis prie loaferių, tai ir szitie padės jiems jį muszti — įlindo į kampą saliuono iszjūkiamas ir pirsztais badomas nū visų. Sėdėjo ilgą valandą, pakol loaferiai nenuėjo savais keliais. Tada parbėgo namon. Ant rytojaus nuėjo su polie manais pas Duszynskį paklausti, kaip vadinasi jo pasiuntiniai, bet tas užsigynė, kad jis suvis nepažįsta ir nieko nežino.

J. Adomaitis.

— *Los Angeles, Cal.* (koresp. „Vienybės“). Szitoje dalyje žiamės yra labai dailus oras dėl gyvenimo žmogaus. Vasaroje nėra didelio karszezio, o naktys visūmėt vėsios. Žiemos nėra szaltos; žiemos laike niekad nėra sniego, dažnai lyja, žolė žaliūja ir žolynai žydi per isztsią metą. Tiek tik nesmagu, kad ezion yra labai daug kynų; jie dirba visus darbus už tokį pigų užmokestį, už kokį baltas žmogus negali nei mslyti pragyventi. Kaip nueini į kynų apgyventąsias dalis miesto, tai taip dvokia, jogei žmogus negali ten nei valandėlę iszbuti. Kynai labai neszvarus žmonės, gyvena prascziaus už kiaules. Jie užsiima daugiasiais daržų ir laukų darbais; jiems moka paprastai \$ 3 ant nedėlios. Tokiu būdu jie nukerta uždarbius baltiems žmonėms visoje Californijoje.

Szį met ezion labai užderė-

jo sodų vaisiai ir vynūgės. Szio metinis vynas kasztūja 15 centų galionas; Californijos vynas parsidūda po 15–75 centus galionas. Farmeriai vereziaisi daugiasiai su sodais, įpa-tingai daro didelius pinigus su vynu. Szitame mieste nėra daugias lietuvių, kaip tik asz vienas.

S. J. Gagzdas.

Margumynai.

— *Nuskendęs miestas.* Plynijus ir Decmus Secundinus minavoja salą Cissą, Istrijoje, o bažnytiniūse rasztuse Aquileia provincijos 579–679 m. net du vyskupu Cissos yra paminėtu. Nū to laiko nėra jokių paminėjimų apie miestą Cissą. Susimezgime su geologiiszkais isztyrinėjimais tarp Grado ir Pola tuli labai akvyti dalykai tapę apgarsinti apie tą miestą praneszimūse Vienos „Mokslų Akadėmijos“ ir „Geograpiszkosios Draugystės“. Anot tų praneszimų vietiniai žuvininkai žino vietą, netoli nū Rovingo žiburio, kur jų tinklai užkliuva už povandeninių sienų ir isztraukia atskalas jų. Pirm kiek metų naras matęs ant dugno marių sienas ir ulyczias. Pradžioje szito meto naras nusileidė ant dugno marių ir praneszė sekantį liudyjimą: „Pasiėkęs dugną marių, asz pasijutau savę esantį ant griuvėnų sienų, apžiūrėjęs kurias asz persiliudyjau, kad tai buvo trobėsių sienos. Eidamas toliaus asz macziai visur griuvėsius sienų ir ulyczias. Asz nemacziau durių ir langų niekur, kadagi tie turejo buti užneszti žyriumi ir smiltimis. Asz aizskiai pasergėjau jurinę sieną, kuria asz nuėjau apie 100 pėdų. Toliaus asz negalėjau eiti, nės orinė žarna ir pagelbos virvė neleidė man tai daryti. Asz negalėjau apžiūrėti sieną atydžiaus isz priezasties gilumo vandens szale jos“.

Pasakojimas

Antano Tretininko.

Parasė Motiejus Valanceuskas, Vyskupas Žiamaiczių.

Audrai praslinkus ubagas nuėjo prie gaisro, o paregėjęs ukininką negyvą tarė: „Kas tą žino — ar manę Vieszpatis norėjo dar pasauleje užlaikyti, ar ukininką pakoroti už nemielaszirdystę? Tegul buna Jo szventa valė! Kad bucziau tame gyvenime priimtas atsigulėš, užtikro jau nebucziau kėlės.“

Žmonės, iszgirde apie nemielaszirdystę ukininko, kuriam vardas buvo Jonas, jo priepūlį paskaitė už tikrą koronę Vieszpaties. Nenorejo pagaliaus nei szventoje vietoje laidoti. Pakasė jį be kuningo sodžiaus kapinėse.

XIII.

Nauji iszmoniai.

Pilypas Brazdauskis, Salantų parakvijos, Nasrėnų sodos pasituris ukininkas, metuse 1806 pavasaryje isz Klaipėdos parvažiavęs tarė szejmynai savo: „Szитай pirkau Klaipėdoje septynias *kartopeles* — vokiecziai sako esant jas isz Amerikos parvežtas, labai naudingas ir skanes. Mergaitė! torielką ėmusi sugraizyk vieną — paragausime ir suprasime, ar tiesą vokiecziai sako.“ Mergaitė tūjaus sugraizė vieną žalią kartopelę. Pilypas ir visa szejmyna, su druska apsudindami, kando, bet praryti negalėjo. Petris sunus dar tarė: „Et, negūt vokiecziai gali jas valgyti, o ne žmonės!“ Pilypas liepė dūti kiaulei — ta beriagint vieną sucziaupiojo. Pilypas atsiliepė: „Penkias likusias įdiegkite daržė; kad patys negalėsime valgyti, bent kiaules paszersime. Mergaitė tūjaus darže pas namą ir sudiegė. Iszdygus, stebėjosi lapams ir laisz-kams naujos žolės. Tą pat metų rudenop atvažiavo isz Liepojaus vokiecis linų pirkti. Tam Brazdauskis tarė: „Pirkau kelias kartopeles, bet nežinau, kaip su jomis apsieiti. Pamokink manę.“ Vokiecis apsakė, jogei velai rudenyje reikia jas rauti; noriant valgyti — reikia jas virti ar kepti, per žiemą laikyti arba rusyje arba kamaroje, it batvinius. Pavasaryje anksti sėti, bet retai. Pilypas, gavęs rudenyje isz penkių bulvių tris deszintis tris, keletą iszvirino ir visi ragavo; atlikusias sėklai užlaikė.

O jogei bulvės yra apvalios, kaip ropės, dėlto ir praminė roputėmis. Kitur jas vadina bulvėmis, dar kitur dulėmis. Užrasziau tai, kad butu žinoma, kaip neseniai tas vaisius žiamės įveistu paliko Žiamaiczių kraszte.

Silkės nū amzių yra pažįstamos ir valgomos Žiamaiczių kraszte. Buvo jų žmonės pritrukę nū 1807 lyg 1812 metų, nės prancuzų eiesorius Napoleonas I buvo uždaręs jures. Toje gadynėje — Rygoje, Liepojuje ir Klaipėdoje už vieną silkę reikėjo mokėti po auksiną (15 kapeikų) ir taip dar neveikiai buvo gauti. Paskiaus, Napoleoną pamuszus, atsidarė jures ir silkės atpigė.

Stūrės sudintas nū 1813 metų atveždavo burliokai į jomarkus Krėtingos, Plungės, Lūkės, Varnių, Szaulių ir Kauno. Bet žmonės jų nepirko ir sakė: „Kas gali valgyti tas zuvis, dvokianczias alieju ir maskoliu?“ Tiesą pasakius, ir lygszioliai (1872 m.) neperka jų ukininkai. Tacziaus ima

tas zuvis ponai, klebonai ir kliosztoriūse gavenantieje.

Stūrės jūdi ikrai (kavioras) ilgai Žiamaicziūse buvo nežinomi. Atveždavo jų burliokai, bet musų žmonės nedrįsdavo jų valgyti. Su tais tegėjan szioкі atsitikimą: Metuse 1818 Kalvarijoje vienas studentėlis radęs kningoje, jogei upė Volga daug pristato maskoliams labai tinkamo valgio „kavioro“, norėjo žinoti, kas tai yra per valgis. Iszėjęs isz iszkalos, pamatė burlioką su savo vežimu bestoviantį prie zomato, ir klausė: „Ar turi kavioro?“ Tas atsakė: „turiu!“ Studentėlis tūjaus pirkó svarą, užmokejo du auksinu (30 kop.) ir neszė namon. Susiėjo visi tų namų studentėliai, kiszó prie nosies — rado dvokiantį, o nenumanydami kaip reikia valgyti, atidavė gaspadinei, idant iszvirtu. Senutė, atgožusi saldžiū pienu, iszvirė ir padėjo ant stalo. Visi studentėliai ragavo, bet nei vienas praryti negalėjo. Atidavė szuneliui, tacziaus ir tas nelakė. Po to dar ne veikiai ponai pradėjo tūs įkrus valgyti, o žmonės artojai dar lygszioliai (1872 m.) anais tebebaudosi.

Iki 1820 metų Žiamaicziūse nebuvo žinoma Kynų arbata; paprastai vadino arbatėle zoleles, liepos žiedus, veronikos ir taip toliaus. Tokią arbatėlę gerė tankiai žmonės seni, kuningai, ponai, gulti eidami. Po tų metų didesniūse miestuse pradėjo kromininkai laikyti Kynų arbatą, bet niekas nepirko jos svarais. Kam susirgus, ar daktarui įsakius ją gerti, imdavo paprastai tam kartui žiupsnelį už griviną, auksiną ir tt. Vos po 1830 metų pradėjo ją gerti perkaitais su kava ar kakua.

Maskoliai, arbata vartavodamiesi, lyglaiku isz Kynų parvežė *virduļį* (samovarą), kurs musų kraszte suvisu nebustamas. Regisi pirmą virduļį 1826 metuse parvežė į Varnius isz Peterburgo kanauninkas Stanislovas Czerskis. Szįdien kožnaste dvare, dvarelyje, kliosztoriuje, karcziamoje, klebonijoje ir prie stiprių ukininkų jį rasi.

Pirmąjį *plentą* (szosę) nū Tauragės iki Szaulių pervedė garsusis karalius Mikalojus I metuse 1839, o nū Szaulių lyg rubežiaus Kurszo 1853 metuse.

Pirmasis *geležinkelis*, nū Kauno lyg Liepojaus, iszklotas paliko 1871 metuse, Aleksandriui II karaliaujant.

Po to pasakojimo vaikai iszėjo namon.

XIV.

Pilės.

Vos prauszus vaikai susiėjo skaitė ir szaukė kožnas savu balsu. Tarytum kas eraiczių burį be, be, be sakanczių suvarė. Po pietų Antanas iszvedė jų pavaikszezioti; vaikai szokinejo, it maži oželiai, sutaisė žasną, bet kits kitam žambus atplėszė, idant pasintu sav pilines.

Vakarui atėjus vaikai reikalavo pasakos; szis ir prabylo:

Didiai senoje gadynėje Žiamaicziai, musų pranokėjai, buvo pagonimis. Neturėjo svietiszko karaliaus, valdė jais augszciausias pagonų kuningas, vadinamas Kurėjų — Kurėjas, kurį kiti rasztininkai vadina Krive — Kriveicziu, nieko nū žmonių nereikalaudamas. Gyveno mieste Rusuje. Miestėlis tas tebyra lygszioliai Prususe pas szuteklį upes Niamuno su jure. Po valdzia Kurėjų — Kurėjo buvo: Prusai, Žiamaicziai, Lietuviai, Kurszininkai, Uždauguviecziai ir Žiamgaliecziai su szios dienos Vidziame. Maskoliai pagaliaus jo priklausė. Visos tos srytės žmonės nedirbo sav bažnyczių,

Vienybe

bet meldėsi ant augsztų kalnų, kuriūs gėbėjo iszpilti; todėl ir lygszioliai tokie kalnai vadinasi pilėmis arba pilelėmis.

Ant tų pilių pagonų kuningai kurstė be pertrukio ugnį su gžūlo medžiais; žmonės truputį žiamiaus stovėdami meldėsi savotiszkai. Ant galo kuningai sakė stovintiems pamokslus. Tas pilės užėmė Žiamaicziai gynėsi nū neprietelių. Taisė paprastai pas vandenį, idant turėtu ką gerti.

Lygszioliai Lietuvoje tebyra szios pilės:

1) Pacziame pajuryje supilta ant kapo didžios kuningaiksztienės *Byrutos*, moterės didžio kuningaikszezio Keistuczio, o didžio kuningaikszezio Vytauto motynos, kuri gimė ir paango netoli nū Palangos miestelio.

2) *Blindkalnis*, arba pilė esanti Darbėnų parakvijoje, ties upeliu Tincza, netoli nū Senkų sodos.

3) *Plynios kalnas*, arba pilė esanti Žarėnų parakvijoje, ties upe Mine, kurios jau pusė vandū iszardė.

4) *Pilė* Salantų parakvijoje, ties upe Salanta, netoli nū Barzdų sodos. Po szonais tos pilės yra versmė.

5) *Aukakalnis*, arba pilė, ant kurios senovėje pagonys Žiamaicziai degino aukas, tai yra apieras. Supilta yra ties upeliu Varline vadinamu.

6) *Pilė* Skūdo parakvijoje, ties upe Bortava, pas sodą vadinamą Putkale.

7) *Pilė* Telszių parakvijoje, ties dvareliu p. Goskio, vadinamu Džiuginėnai.

8) *Medžiogalis*, augszeziausias Žiamaiczų kalnas, Kalti nėnų parakvijoje. Po kalnu yra szaltiniai, isz kurių gauna pradzią upelis Akmina.

9) *Pilė*, taipogi Kaltinėnų parakvijoje, ties upe Akmina, pas sodą Meiriū vadinamą.

10) Girgzduta, didelė pilė Pavandenės parakvijoje. Isz szaltinių, po kalnu esancezių, gauna pradzią upelis Krazaneczius.

11) *Moteraitis*, taipogi Pavandenės parakvijoje, ties azerėliu, isz kurio gauna pradzią upė Venta.

12) *Szatrija*, garsingas kalnas Lūkės parakvijoje.

13) *Pilė*, Krazių parakvijoje, netoli nū sodos Kartiszkių.

14) *Pilė*, Nemakszezių parakvijoje, ties upeliu Balcziu, arti sodos vadinamos Pabaleziais. Pilė jau ariama, todėl pragaisz ilgainiu.

15) *Pilkalnis*, Nemakszezių parakvijoje, ties upe Szeszuva, pas dvarelį vadinamą Viduklė.

16) *Pilė*, Varnių parakvijoje, ties azeru Luksztu, netoli nū Gelžyczių sodos.

17) *Pilė*, tarp Plungės ir Beržono, ties upe Bebrunga, netoli nū sodos vadinamos Elžupe.

18) *Galdinga*, pilė ties upe Bebrunga, Plungės parakvijoje, netoli nū sodos vadinamos Pruseliais.

19) *Pilė*, Plungėje ties kapais, pas upę Bebrungą. Kalną tą jau ari žmonės.

20) *Pilė*, Kalvarijos miestelyje, sziaudien vadinama kalnu szvento Jono.

21) *Tvėrų kalnas*, ties keliu vedancziu isz Tvėrų į Varnius. Kalnas arba pilė, apaugusi jau su medžiais, užlaikė daugelį kapezių, rodanczių, šogei ezia buvo karės.

22) *Pilės kalnas*, deszinioje pusėje upės Ventos, pas patį miestelį Papilės; kalnas tas vos nevisai jau yra iszardytas per vandenį; po jūmi gali koznas surinkti kiek tinkama varle-

kauszių ir jurės sraigčių, nors tas miestelis yra atseziai nū jurės per dvideszimtį mylių.

23) *Pilės kalnas*, kairiojoje pusėje upės Ventos, sziaudien apverstas į kapus Papilės parakvijos, nės yra pas tą miestelį.

24) *Saldus kalnas*, netoli nū miesto Szaulių, ant kurio gyvena daugel kirminų.

25) *Pilkalnis*, ties upeliu Erdzvilkui, pas Erdzvilkio miestelį.

26) *Pilė*, Kurtuvėnų miestelyje, ant kurios pirma buvo katalikų bažnyczelė pastatyta; sziaudien apversta į kapus.

27) *Pilė* pas kapus Jurbarko parakvijos.

28) *Pilė*, Kvėdainės parakvijoje, kairėjeje pusėje upės Juros; ant to kalno lygszioliai randa žmonės didzius ziedus, į kuriūs gali tris pirsztus įkiszi, todėl ir vadina milžinų ziedais.

29) *Pilė*, netoli nū Baisogalos miestelio, ant pelkės iszpilta, vadinasi dar senaisiais kapais.

30) *Onkaimis*, ties upe Dubysa, Betygalos parakvijoje. Pilė tankiai minavojama senų dienų rasztūse.

31) *Gedimino kalnas*, Veliūnos miestelyje, supiltas buk ant kapo Didžio Kuningaikszezio Gedimino.

32) *Upitas pilė*, iszpilta baloje.

33) *Pilė*, Kormilavo parakvijoje, ties upe Vilija, pas szdžių Klebaniszki, isz deszinės pusės Vilijos.

34) *Pilės kalnas*, apverstas į kapines Kupiszkės parakvijos, nės yra arti miestelio Kupiszkės.

35) *Pilės kalnas*, arti miestelio Lietuvos, Papiliu vadinamo.

36) *Aukmeris* — pilė miestelyje sziaudien vadinamame Vilkmergės, vos ne visu sugriuvusi. Ilgainiu nebtėks jos.

37) *Pilės kalnas*, netoli nū miestelio Szėtų, ties szdžiu Staige vadinamu. Ant to kalno yra vandū.

38) *Pilės kalnas*, Užpolio parakvijoje, pas ulyezią vadinamą Szeimyniszkais.

39) *Pilekalnis*, Sudeikių parakvijoje, ties ulyezia Rukle. Lygszioliai žmonės tebeapasakoja ant to kalno senovėje apieras deginę.

40) *Pilekalnis*, Sudeikių parakvijoje, pas ulyezią Nalėnai.

41) *Pilė*, ties Veteikių ulyezia, netoli nū bažnyczios Pakalnės.

42) *Utėnų pilė*, supilta Didžiam Kuningaikszeziui Utėnui liepiant.

43) *Brachavo pilė*, tarp dviejų azerų supilta per vokiecius ir maskolius karėje sugautas.

44) *Kernavo pilė*, ties upe Nėriu arba Vilija. Senovėje stalyczia didžio Lietuvos kuningaikszezio.

45) *Vilniaus pilė*, Vilniuje, paskiaus stalyczioje didžio Lietuvos kuningaikszezio ir karaliaus.

46) *Wetzpilė*, Semigalijoje, ties upe Dauguva, netoli nū miestelio Kopilavo.

47) *Piltinė* — Kurszo miestas, ties kuriūmi yra ir kalnas.

48) *Wentzpilė* — Kurszo miestas pajurėje, vadinamas sziaudien Vindava.

49) *Ozputis* — miestas Kursze, vadinamas Azenpot. Tame yra kalnas, ant kurio buvo paskiaus kliosztorius Bernardinų.

(Dar neviskas.)

Kolionijoje Hofa Parke ir Pulaski.

Galima pirkti žiamę pigiai: 1) Jeigu pirkinas visus kelius dėl pirkimo pats savo kasztu apmokės; tokiuse atsitikimu-se galime parduti kiekvieną farmą \$100 pigiaus. Musų kolionija yra vicintėlė Wisconsin, kuri viską, visus kelius pati apmoka, ir tokiu budu mės kas-met apie \$2000 išleidžiame. 2) Iksziol pardavinėjome žiamę su giriomis, bet jeigu pirkinas nori žiamės be girių, tai prekę jos mės daug numuszame.

Kas į mus atsiszauks dėl farmų, tegul paraszo kokią žiamę nori įgyti — su medžiais, ar be medžių ir ar pats nori savo kasztu kelius išdirbti. 3) Kožnas sklypas žiamės randasi ne toliaus per 1 — 4 mylias nu senųjų farmų, o tų randasi ten jau szimtai aplinkėje. Dėl mapų ir kitų žinių szauktiesi prie

J. J. HOF Land Co.,
119 W. Water Str., Milwaukee, Wis.

KATRAS NORI UZSIRASZYT „VIENYBE LIETUVNIKU“

Ir siust pinigų už ję, tegul eina pas:

- JERSEY CITY: J. Raszkauckas.
CHICAGO, ILL.: Bartomieju Szpakewicze.
MAHANAY CITY.: Juozas Milaucas.
MAHANAY PLANE, PA.: I. Czera-kawicze.
NANTICOKE, Pa.: Tamosziu But-kewicze.
PITTSBURG, Pa.: And. Tepluszi.
Shenandoah, Pa.: Kazimieriu Ra-dzewicziu.
Shenandoah, Pa.: Jona Bobina.
Waterburio, Con.: J. Danisewicze.
Scranton, Pa.: J. Bajorajti.
Wilkes - Barre, Pa.: J. Czernika.
Pittsburg, Pa.: Wincenta Kudziu.

Kas reikalaujate pinigų siustie į užmarę tiesiog į namus, dasizinokit pirma pas MILAUCKA.

Knigos pargabentos isz užmares, o kuros randasy krautuweje knigu Juozapo Pauk-szczio, PLYMOUTH, PA.,

1. AUKSO ALTORUS, arba SZALTINIS dangiszku skarbu 2,25 ct., 2,75 ct., 3,25 ct., 4,00 ct., 4,50 ct., 5,00 ct. ir 5,50 ct.

2. SENAS ir naujes AUKSO ALTORYS pujkuj apelarytas..... \$2,75 c.
3. Toke jau kn. pratesniu apdaru..... \$2,25 c.
4. GARBE DIEWUJ ant auksztibes pujkej apararita su kabute..... \$2,00
5. Tokę jau su pratesniu apdaru..... \$1,65 c.
6. BAESAS Baľandelės 1,50 ct.
7. SZALTINĖLIS Diewiszkos łoskos arba widutinis Aukso Altorius 1,25 ct. ir 1,45 ct.
8. KANTICZKA 1,00 ct.
9. HISTORIJE SENO ir Naujo izstatimo su abrozleis 025 c.
10. istorije seno istatymo 050 c.
11. 150 PSALMU DOWI DO karalaus pawydało kantyczku ir tejp dydeles..... 075 c.
12. MENUO Szwencziausios Marijos Panos..... 30 ct.
13. Pokilis Szventuju.... 020 c.
14. IZGULDIMAS metiniu szventiu ľabaj naudinga knigele..... 025 c.
15. GIWENIMAS SZW. MARYJOS P..... 030 c.
16. WADOWAS in Dangu. 050 c.
17. Stebuklai Diewo Szv. Sakra-mente..... 040 ct.
18. MOKSELAS RIMO Kataliku..... 075 c.
19. ZINE apie gidima ligu kuno ir duszios apie lutery ir KALWINA..... 1,00
20. PALANGES JUZE, linksmi skajtimaj..... 040c.

21. KALENDORIUS ant 1889 meto „ „ „ „ 025 c.
22. KALENDORIUS ant 1890 meto „ „ „ „ 25 c.
23. Tulumda židu 10 ct.
24. Sopulej Motinos Diewo 25 ct.
25. Kajp Sunneine nuspa-kajiti „ „ „ 25 ct.
26. Giwenimas Benedikto Labro „ „ „ 15 ct.
27. Prisygatawojimas ant smerties „ „ „ 65 ct.
28. Draugija del izluosawi-ma dusziu „ „ „ 10 ct.
29. Giwenimaj szwentuju ant wisu metu kožnos dienos pir-ma dalis 80 ct., Antra dalis 80 c.
30. Lietuwiszka GRAMATIKA paraszta kunjgo. M. Miezinio 50 ct.
31. Kas yra griekas? 20 ct.
32. Nekaltybė 30 ct.
33. Vartai dangaus 25 ct.
34. Apie buwiną Diewo 10 ct.
35. Senkaus Jurgis 25 ct.
36. Giwenimaj szwentoju 50 ct.
37. Pradze mokslo arba Elementorius lietuwsziskas su grazejs skajtimajs tiktaj už. 025 c.
38. Sopulej Jezaus Chris-taus „ „ „ 25 ct.
39. Garsas ape bajsibe Die-wo sudo „ „ „ 50 ct.
40. Girtybė „ „ „ 10 ct.
41. APŁANKIMAS SS. SAKRAMENTO..... 025 c.

Abrozėliai su maldelemis.

1. Jezau mano atpirktojau 5 ct.
2. Kalinis Diewiszkas 5 ct.
3. Diewas mano ir wyskas mano „ „ „ 10 ct.
4. Izguldimas LITANIOS SZ. MARYJOS P..... 025 c.
5. PAWEJKSELAS IZGA-NITOJAUS su pujke maldele 05 c.
6. SZ. PANA MARYJA Szidławos su maldele..... 05 c.
7. PAWEJKSELAS SZ. P. MARYJOS su maldele..... 05 c.
Daugybė visokių abrozėlių su maldelemis po penkis centus.

Knigos EOCNOS SPAUSTUVES.

- 1.) Historije gražios Katrukos ir jos wysoki atsy-tykimaj „ „ „ „ 10 ct.
2.) Sumyszimas arba bajne tury dydeles akle Tykra tejsybe isz Suwałku gubernijos 15 ct.
3.) Konstytucyje del darbininku „ „ „ 10 ct.
4.) Historije apie gražą Magelona, duktery kara-laus isz Neapolo ir apie Petra karejwi 40 ct.
5.) Uzastanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.
6.) Atsytykimaj ant žiames ir wandento 10 ct.
7.) Du pujkus apraszymaj apie nedorybę žydo ir piktą augynimą wajku „ „ „ \$1,00
8.) Pujkus apraszymas apie Lietuvą „ „ „ \$1,00.
9.) Namelia puštelniko paraszytas del pujkiu Lietuvos „ „ „ „ 75 ct.
10.) Apieka Diewo „ „ „ „ \$1,00.
11.) Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwi „ „ „ „ 50 ct.
12.) Juozapas Konuszewekis arba kankinimas Unjotu po walde maskolau „ „ „ 50 ct.
13.) Kalendorius su pasakoms ir dajnoims 25 ct.
14.) Szwieca Diewo „ „ „ „ 65 ct.

- 15.) Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.
16.) Dajnos isz wysur surinktos „ „ „ 75 ct.
17.) Nedorybes Kymo Ciesorlu, historije isz ľajko ponawojimo Nerono „ „ „ 80 ct.
18.) Pujkus apraszymaj tikru atsytykimu isz cze-su wajnos 1893 metu „ „ „ 40 ct.
19.) Witas ir Korynna historije isz ľajko perse-kojimo Baznyczios S. per Deklecijana 95 ct.
20.) Historije isz ľajko Francuzkos wajnos Atri-koj „ „ „ 30 ct.
21.) Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. \$1,00 o abdaritas „ „ „ \$1,25.
22.) Jurgis Miłoslawskis „ „ „ 80 ct.
23.) Boleslawas arba antra dalis Genowetos 30 ct.
24.) Ponas Bartkus „ „ „ 20 ct.

Del Draugistu Lietuwyszku

W. Słominskiene
679 Milwaukee Ave.

Chicago, Ill.

Paduodu del žines wysu lietu-wyszku Draugistiu kad mano krau-tuweje randasy wysoki dajktaj koki tik rejkalingi del draugistiu kajpo taj:

Karuos su patronu draugistes

Juostos

Ženkłaj ant krutines (szar-fos.)

Kwietkos

Pałkos del marszoł-ku, etc.

ka nopigause. Apsteluotus dajktus tejsingaj padarau iriszgerauso tawo-ro. Per septiniolika metu tuo tiktaj esu užsyemus ir wysos draugistes del kuriu dyrbau wysokius dajktus mano darbo ne pejkte.

W. Słominskiene,
679 MILWAUKEE AVENUE
Chicago, Ill.

AGENTAS no suwamu

Maszynu

o tejpoo-gl uz asekurawoje NAMUS ir wysokius DAJKTUS no ugales

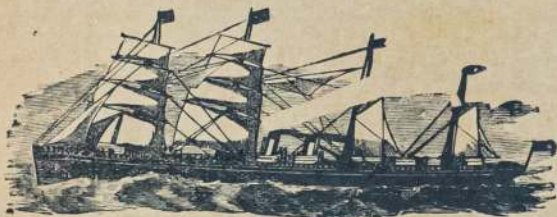
GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str. Plymouth, Pa.

Kobbe & Herschmann

Polski, Slovenski i Litewski
BANK

40 Canal Str., — 142 Division Str.,
New York.

Wiraj! duodam jum žine, kad mias parduodam Szifkortes, ant wysu pachtawu Szifu, už pigeuse preke, sunczem pynigus, katruos jusu prietelej gali gaut in 15 dienu, musu kantoro galite susyszneket lietuwyszka ir lankiszka, atejkite ir matikite, kad mias per 20 metu, su koźnu apsyename tejsyngaj ir grazej, megikite o nesygajlesyte. — Tejpos-gi parduodam tikietus ant wysu geleźiniu keliu Ameryke ir Europoje.

KANTORAS MUSU HAMBURGE IRA TOKIS

S. I. Herschmann, Teilfeld Str. No. 7-8.

Lietuwyszkas ir Lenkiszkas

K R O M A S !

(GROCERYS)

Wysokiu szwieźiu Taworu.

Teipo-gi parduoda Szipkortes ing vysas dalis swieto, ant greicziausiu ir drucziausiu AKROTU.

Izmajno visokius piningus o ir nusuncze ing uznare tiesiok in namus greit ir pigei.

Tom. Butkiewiczziu,

5 Broadway, Nanticoke, Pa.

HENRY LEES & CO.

Pigiause wieta visame mieste ant pirkimo drapanu del vyru, waikinu ir waiku, delto kad jie wisą taworą perką ne ant bargo tiktai už piningus.

Turime didziausi skyrju, visokiu kepuriu, skrybelu, czebatu, czeveryku ir szluru, atekite o datirkite.

Geru maininei czebatai už 125 ct.
Pora dailu szwentadieniniu czebatu 150.
Czeverykai po 125, 150, 175, ir 200.

Vienu žodziu sakant, visas tavoras geras ir galimas patikt koźnam, o prekios tai pigesnios kaip kituose kromuose, visam mieste.

Atekite ir pamegykite, o buste kantanti, tiktai ne pamyrzkite numero.

Henry Lees.

25 — 27. MAIN Str., PLYMOUTH, PA.,

J. PAUKSZTIS

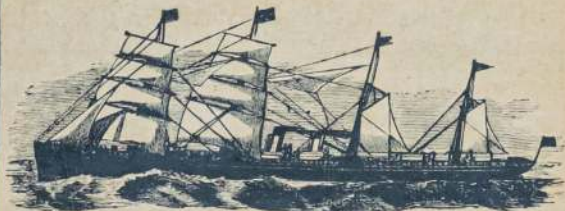
Agentas Lietuwiszkas ir Lankiszkas

SZIPKORCZIU

(KART OKRĘTOWYCH)

Prusyszkajs gereusejs akrotajs. Suncze pynigus in wysas szalis swieto, o tejpos-gi ir iszmajno kajpo maskoliszkus, prusiszkus, austryjokiszkus, Francuzyszkus ir t. t.

Cziene Szipkorcziu.

Isz Europos i Ameryka.

Isz LIVERPOOL, GLASGOW, QUEENSTOWN, BELFAST, LONDON... \$19.00
Isz HAMBURG, AMSTERDAM, ROTTERDAM, HAVRE OF BREMEN... \$22.50
Ant gerausu akrotu isz BREMEN in NEW YORKA... \$24.00
Isz ANTWERPO in NEW YORKA... \$20.00
Isz ANTWERPO in PHILADELPHIE... \$19.00
Isz BREMO in BALTIMORE... \$21.00

Isz Amerykos in Europa.

Isz NEW YORKO in BREMEN... \$26.00
Isz PHILADELPHIOS in HAMBURGA... \$22.00
Isz NEW YORKO in ANTWERPA... \$22.00
Isz BALTIMORES in BREMA... \$22.50
Isz New Yorko in Liverpool, Glasgow, Belfast, London... \$19.00

Lankiszkos knigos maľdu, pargabentos isz užmares.

1.) Westchnienie duszy poboźnej. zbiór naboźeństw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów 1,50 ct.
2.) Głos synogarlicy, na pustyni świata tego jęzczej, t. j. naboźne duszy chrcześciańskie jroz-

myślanie..... 1,40 ct.
3.) Złoty Oltarz czyli zbiór naboźeństw dla chrcześcian i katolików..... 1,30 ct.
4.) Oltarzyk czyli zbiór naboźeństwa dla młodzieży katolickiej..... 70 ct.
5.) Wyborek naboźeństwa dla młodzieży katolickiej... 50 ct.
6.) Mały złoty oltarzyk dla poboźnych dzieci katolickich 45 ct.

Geriausės

Bankierius

WILKES - BARRE, Pa.

Izduoda szifkortes ant wysokiu akrotu ir in wysas dalis EUROPOS. Suneze pynigus tiesog in NAMUS. Galima pas ji pasydet pynigus, uz kuruos duoda procento \$3,00 uz szimta ant metu.

Lietuwyszkaj, Lenkiszkej ir Ungarekaj gali susyzyneket, ba pritsiko tam tikras zmonis.

Ne uzmirszkite ipacz tie ka giwenato arti to miesto.

Wilkes-Barre Deposit ^{and} Savings BANK.

Juozapo Paukszozio

Dvi didelės Krautuvės

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus arbatos, kavos ir visko, kas tikt užtaikymo gyvantiems reikalinga. Taipogi parsiduoda čebatai, czeverykai, marszkiniai ir visokie kiti daigtai. Viskas pigiausiai ir didžiausiam pasiriukime.

Plymouth'e ir Edwardsville, Pa.

Fabrykas Gero ir Swojko

A l a u s

— arba —

Bra w o r a s i !

G. STEGMEIER & SON.

Wilkes-Barre Pa.
Ten można gaut Lager Beer ir porterio isz czisto jawo daritu.

M. KAHAN.

Turkiszkojo ir Rusiszkojo Tabako PABRIKANTAS,

Importeris ir pardavinetojas visokių tabaku, cigaru ir cigarėtu. Lietuwiszki prekejai meginkite mano „RUSISZKUSIUS PAPIROSUS“, o nelaiksite kitokiu.

510 South Third Str.,

PHILADELPHIA, PA.

Juozo Czerniko

„Kosciuszko Hotel“

Uzprasza brolius lietuwius neuzmirszi uzeiti pas mane. Rasite pas mane meilinga priemima. Vynai, likieriai, alus, cigarai ir uzkandziai visada pas mane kuo no geriausi.

118 Canal Str., WILKES-BARRE, Priez L. V. gelezinkelstari.

Tikras Lietuwiszkas

KRIAUCZIUS

Kas norite turėti puikius pardedus, o uz pigia preke, taipogi norėdami laivakortes (szifkortes) pirkti, arba pynigus nusiusti į Europą ir į kitas dalis swieto, atsiszaukite pas:

JONĄ MIELDAŽI,

Shenandoah, Pa.

Lietuwiszkas

Salunas.

Atus, visokie gėrymai ir geriausi Cigarai. Parduodu taipogi laivakortes (szifkortes) ant visokių laivų ir sjuncziu pynigus į visas dalis swieto kuo pigiausiai.

M. Klimas,

175 North Main Str.,

PITTSBURGH, PA.

W I R A J

SZTORNIKAJ

Jago rejkalaujete in sawo KRAUTUWE (KROMA) dajktu in sztora tada pirkite pas

Williamson'a ir Wallace

210 East Market Str. WILKES-BARRE PA.

Tenaj galima gaut ka no gereusiu ir szwiezeusiu taworu walgomu ir kitoniszku dajktu.

DYDELYS KROMAS!

“Furnishing Goods”

—Wysokiu dajktu kajpo taj:— marszkiniu

wyłnoniu

audekliniu

panczeku

petneszu

wysooku dajktu kokto tik žmogų prirejke.

— Gauzite pas —

Chas. CASPER & Son

103 NORTHAMPTON Str.

Wilkes-Barre, Pa.

P i r m u t y n e

UZEJGA

Deł LIETUWNIKU Pas

S. Paukszti KINGSTON, PA,

Arielku wysokiu, Alaus gardaus.

Wyno wisokio, Cygaru ir t. t.

Ateik Broli pamatykie Ir to wisko pabandykie.

LIETUWYSZKAS

Salunas.

Kureme deł zobowos atėjgiu randasy Bylardas ir Wargonaj ant kuriu grajina tieze pasam-dity muzykantaj.

Deł to kas noryte pralejst linksmaj lajka ir atsygert gardaus Alaus, Arielkeles parukit geru Cygaru.

—Atejkite pas:—

St. Ramanaucka

Luzerne Borough, Pa.,

UZEJGA gereuse deł LIETUWNIKU pas

Juozas Zablacka

MAHANOY CITY PA.

Randasy gera ARIELKA, AEUS ir wysoki Likieriej, o tejos-gi CYGARAJ pujkus isz Turkijos pargabety o dumelis tejp swiejkas kad gido kosuli.

SPAUSTUVE!**Vienybes Lietuvniku**

132 Main Street,

—PLYMOUTH, PA.—

o Taip yra itaisyta jog gali spausdinti viską, kas tik jo
o darba jos priguli, yra EOCNOS MASZINOS, LITARU
o visokių didele daugybe, drukavojasi apart

„Vienybes Lietuvniku,”

o visokios konstitucijos, kningos dėl drau-
o gyseziu, apgarsinimai, tykietai gromatos
o kvieczianczios ant veselijos ir t. t.

— Visokiose kalbose, kaipo tai: —

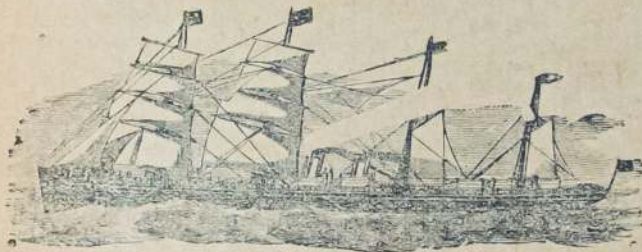
o Lietuviskai, lenkiskai, angliskai, vo-
o kiskai, maskoliskai, italijoniskai, pran-
o cuziskai ir t. t.

**ANT. PAJAUIS
BANKIERIS**

o Kas turi kiek PYNIGU, o noretu juos patalpint saugio wie
o toje kad jam ne prazutu, tegul patalpina pas mane **BANKOJE.**

Tejpos-gi randasy dydele zopostia wysokiu pyningu del lezmajimo, kaipo taj: Rusijos rub-
LEI, Prusyzkos MARKOS, Austrijokiskai GULDENAI, Francuzyzki FRANEAI ir t. t.
Jago katras atyweia tes uamars PYNINGUS, tuos tejpos-gi permajnu ant amerykanteku.
Suuccu pyningus ia wysas dalis swieto tiesog in namus.

O tejposgi izduodu SZIFKORTES ant wysu liniju ant pujkeusu ir
druceusu LAJWU.

Wyskas tejsyngaj ejna
Ne uzmirszkite
ANTANAS PAJAUIS
128 ir 130 Main str. PLYMOUTH Pa.

Pirmutinis Lietuwiszkas Kromas,

Groceries) **PITTSTONE**, pripilditas wysokejs taworajs del ziwnosties, tejp-
gi ir drapanos del darbi ninku, wyskas ko no geriause parsiduoda pigej ir
tejsyngaj, -- primenu ir taj jogej parduodu Abrozus szw., knigas madu
ir historiju; o tejpgi szifkortes ant geriausu ir druciausu lajwu.
Tiktaj ne uzmirszkite kad tan wyska gausyte: pas A. TEPLUSZI.

Nr. 177. NORTH MAIN Str. **PITTSTON, PA.****Andriejus Stankevyczius,**

Uzdejo didele krautuve visokių naminiu daiktu, kaip tai
Stah, kedzių, lovų, vidrodzių (zerkolų) ir t. t.

Taipogi turi didele krautuve graziu ir

**Pigiu
Grabu.**

ir visokių daiktu atsitikime smerties.

Uzsijima pagrabais uz pigiasnj ne kad kiti uznokestj. Delto-gi, jei-
gu kam prireiks ko, ateikite pas savo viengentj, kuris geriaus ir rupestin-
giaus viska atliks del jusu, ne kad svetingencziai.

And: Stankevyczius,

Ant Main ulyczios,

SHENANDOAH PA.,

Jonas J. Bobina.

Agentas no szifkorcziu

Szifkortes!

Szifkortes!

Parduodu szifkortes ant pujkiausu ir druciausu LAJWU isz wysu
szalu EUROPOS. Ir tejpos-gi galu nusiut PYNIGUS in EUROPA tiesiog
ing namus.

Prietam lajkau dydely ROMA su wysokejs walgomajs dajktajs,
ka tik namuose geraj gospadynej pryrejke, ir su tuo nesygiriu: ba koznas
zino. Darbinu drebuziu ir wysokiu marszkiniu; zodziu kalbt wysko ga-
lima gaut,

Neuzmyrszkite kad mano namas randasy ant uliczes
MAIN Numeras 132 szale paczto.

Shenandoah Pa.

LIETUVISZKAS**Salunas.**

Laikau gerą atų, cigarus ir
geriausius gerymus. Kas
kartą atsilankys pas mane,
tas tikrai neeis pas kitą.

Vincas Szmerauckas,
PRICEBURG, PA.

Sztaj brolej!

Jago norite geros trajankos
gaut, arba užsyrukit kwepenti
cygara, taj ejkite tiesiog pas:

Wincenta Bobina

Ant Coal ir Jordan ulicziu,
SHENANDOAH, P.A.,

Jis ira tykras Lietuwnikas ir tej-
syngas zmogus.

LIETUVISZKAS**Saliunas**

Juzo Miliaucko,

Szaltas alus, skanus gerymai, gar-
dus, cigarai. Smagi vieta del uzei-
gos. Praszau brolius atsilankyti
pas mane.

Juzas Miliauckas,

MAHANAY CITY.

Lietuwiszkas Dziegornikas,

Pardavineja pigiau uz visus, viso-
kius auksinius ir sidabrinus daiktus,
kaipo tai: Dziegorelus, Lenciugelus,
Ziedus, Spilkas, Revolverius ir t. t.
Ir prijimu visokius dziegorius ir
ziedus taisyti uz labai maža preke, o
kartais ir uz dyka. Pakol eisite pas
svetingenczius, ateikite pas mane:
Kur viska geriau ir pigiau galite pirkt

Juoz. Roblauckas,

Centre Acc. Sudzius Enoh namuose,
Plymouth, Penn'a.